

KOSTPRIJZEN VAN VARKENSVLEES

Voorcalculatie 1961

L1
370 B

Rapport No. 370

Afdeling Bedrijfseconomisch Onderzoek in de Landbouw

2051360

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
WOORD VOORAF	6
HOOFDSTUK I SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN	7
§ 1. Doel en opzet van de berekeningen	7
§ 2. Gebieden en aantallen bedrijven	7
§ 3. De kostprijs van de big (voorcalculatie 1961)	8
§ 4. De kostprijs per kg koud geslacht gewicht (voorcalculatie 1961)	9
§ 5. Toelichting op enkele kostprijsverschillen tussen de gebieden	12
§ 6. Financiële resultaten volgens de bedrijfs- boekhoudingen over de jaren 1956 t/m 1960	14
HOOFDSTUK II DE FOKKERIJ	16
§ 1. De opbouw van de zeugenstapel	16
§ 2. Het aantal biggen per worp	19
§ 3. De kosten	21
HOOFDSTUK III DE MESTERIJ	37
§ 1. Begin- en eindgewichten	37
§ 2. De lengte van de mestperiode	38
§ 3. Het uitvalrisico	39
§ 4. De kosten	40
HOOFDSTUK IV DE FINANCIËLE RESULTATEN OP DE ONDERZOCHE BEDRIJVEN	52
§ 1. De fokkerij	52
§ 2. De mesterij	54

INHOUD VAN DE TABELLEN EN GRAFIEKEN

	Blz.
Hoofdstuk I	
Tabel 1. Aantal waarnemingen per gebied	8
2. Gemiddelde kosten en opbrengsten van de fokkerij in gld. per worp - voorcalculatie 1961	9
3. Gemiddelde kosten en opbrengsten in gld. per afgeleverd mestvarken - voorcalculatie 1961	11
4. Procentuele verdeling van de varkens naar rassen en kruisingen	12
5. Gemiddelde voederkosten en voederwinst per mestvarken per dag in ct. (volgens de boekhoudingen in 1956 t/m 1960)	15
Hoofdstuk II	
Tabel 6. Verloop aantal zeugen in % van het beginaantal	16
7. Aantal zeugen in % van het beginaantal van de desbetreffende worp dat voor verder fokken wordt bestemd	17
8. Aantal dagen vanaf het begin van de periode tot de biggen worden geboren en gespeend	17
9. Verloop zeugenstapel bij een beginaantal van 100 opfokzeugjes - voorcalculatie 1961	18
10. Aantal levend geboren en aantal grootgebrachte biggen per zeug (uitgedrukt per zeug die levende biggen heeft gebracht of biggen heeft grootgebracht)	19
11. Procentuele verdeling van de biggen naar het gewicht op speendatum	20
12. Totaal- en gemiddeld aantal grootgebrachte biggen voor een zeugenstapel waarbij wordt uitgegaan van 100 opfokzeugjes - voorcalculatie 1961	21
13. Dekgeld in gld. per zeug	21
14. Voederverbruik in V.E. per 100 zeugendagen in de opeenvolgende 30-daagse perioden	23
15. Voederverbruik per zeug en per zeugenstapel - voorcalculatie 1961	24
16. Verbruik van voederbieten, mineralen en vitaminen	25
17. Totaalverbruik aan voederbieten, mineralen en vitaminen per zeugenstapel - voorcalculatie 1961	25
18. Bijvoeding biggen in kg per grootgebrachte big	26
19. Totaal bijvoeding biggen in kg per zeugenstapel - voorcalculatie 1961	26
20. Verhoudingscijfers van krachtvoerprijzen in 1959 volgens de L.E.I.-statistiek en de bedrijfsboekhoudingen (prijzen L.E.I.-statistiek = 100)	27
21. Voederkosten in gld. per zeugenstapel en per worp - voorcalculatie 1961	28
22. Stroverbruik per zeug per dag in kg	29

	Blz.
Tabel 23. Strooiselkosten per zeugenstapel en per worp - voorcalculatie 1961	29
24. Berekening arbeidskosten fokkerij in gld. - voorcalculatie 1961	30
25. Huisvestingskosten in gld. per zeugenstapel	31
26. Kosten huisvesting en uitloop in gld. per zeugen- stapel en per worp - voorcalculatie 1961	31
27. Inventariskosten in gld. per zeugenstapel en per worp - voorcalculatie 1961	32
28. Kosten dierenarts in gld. per zeugenstapel en per worp - voorcalculatie 1961	32
29. Netto-opbrengstprijis in gld. per kg levend gewicht van slachtzeugen van ca. 180 kg	33
30. Levend gewicht in kg van voor de mesterij bestemde of als slachtzeug verkochte zeugen	35
31. Netto-opbrengst verkochte zeugen per zeugenstapel en per worp - voorcalculatie 1961	36
32. Mestproduktie per dier per jaar en de waarde van de mest	36
 Hoofdstuk III	
Tabel 33. Procentuele verdeling van de mestvarkens naar begin- en eindgewicht	37
34. Mestduur in dagen bij mesten van biggen met een begingewicht van $\pm$ 17 kg	38
35. Uitval in % van het beginaantal bij mesten van biggen van $\pm$ 17 kg	39
36. Verloop van het aantal voor de mesterij opgelegde biggen - voorcalculatie 1961	39
37. Kosten biggen in gld. per afgeleverd mestvarken - voorcalculatie 1961	40
38. Aankoopkosten big in gld. per afgeleverd mestvarken - voorcalculatie 1961	40
39. Voederverbruik in V.E. per 100 mestvarkendagen in opeenvolgende 10-daagse perioden waarbij is uit- gegaan van biggen van $\pm$ 17 kg	41
40. Voederkosten per afgeleverd mestvarken - voorcalcu- latie 1961	45
41. Stroverbruik per mestvarken per dag in kg	46
42. Strooiselkosten per afgeleverd mestvarken - voorcalculatie 1961	46
43. Berekening arbeidskosten mesterij in gld. - voorcalculatie 1961	47
44. Beloning voor bedrijfsleiding in gld. per afgeleverd mestvarken - voorcalculatie 1961	47
45. Kosten van huisvesting in gld. per afgeleverd mest- varken - voorcalculatie 1961	47
46. Inventariskosten in gld. per afgeleverd mestvarken - voorcalculatie 1961	48
47. Overige kosten in gld. per afgeleverd mestvarken - voorcalculatie 1961	48

	Blz.
Tabel 48. Rente in gld. per afgeleverd mestvarken - voorcalculatie 1961	49
49. Gemiddelde afleveringskosten in gld. per afgeleverd mestvarken volgens de boekhoudingen	49
50. Afleveringskosten in gld. per afgeleverd mestvarken - voorcalculatie 1961	49
51. Waarde mest in gld. per afgeleverd mestvarken - voorcalculatie 1961	50
52. Gewicht en opbrengstprijis per ziek verkocht mestvarken	50
53. Opbrengst ziek verkochte dieren in gld. per afgeleverd mestvarken - voorcalculatie 1961	51
54. Koud geslacht gewicht in kg per afgeleverd mestvarken	51
Hoofdstuk IV	
Tabel 55. Gemiddelde resultaten van de fokkerij per worp volgens de boekhoudingen	53
56. Gemiddelde resultaten van de mesterij volgens de boekhoudingen	54
57. Gemiddelde netto-opbrengsten van mestvarkens in % van de voederkosten	56
Grafiek 1. Voederverbruik per mestvarken per dag in voedereen- heden gesplitst naar voedersoort - voorcalculatie 1961	42

WOORD VOORAF

De laatst gepubliceerde kostprijsberekening voor varkensvlees was vervat in Rapport No. 324 (bijlage V) en betrof de voorcalculatie 1959/60. Overeenkomstig de afspraak met het Ministerie van Landbouw en Visserij en het Landbouwschap zijn tot heden tweemaandelijks aanvullingen op dit rapport verschenen, waarbij dan werd uitgegaan van een gewijzigd prijspeil van de kostenbestanddelen.

Een overeenkomstige werkwijze zal ook voor dit rapport No. 370 worden gevolgd. Bijgaande berekeningen zijn gebaseerd op ca. 140 bedrijven met een speciaal voor de varkenshouderij ontworpen boekhouding, waarbij de overige bedrijfsonderdelen buiten beschouwing zijn gelaten. Ook voor de pluimveehouderij wordt een dergelijke werkwijze gevolgd bij de opstelling van de kostprijsberekening voor eieren.

Ten opzichte van het vorige rapport is de documentatie verbreed. Een verschil is bovendien dat het boekjaar van de varkensadministraties thans loopt van januari t/m december. Dit vereiste voor de documentatie enige aanpassing.

Het rapport geeft in hoofdstuk I de samenvatting van de voorcalculatie 1961 voor de fokkerij en de mesterij. In paragraaf 5 van hoofdstuk I worden verder de voornaamste verschillen tussen de produktiekosten in enkele gebieden nader geanalyseerd. Hoofdstuk II bevat de gedetailleerde berekeningen voor de fokkerij en hoofdstuk III die voor de mesterij. In hoofdstuk IV zijn de gemiddelde financiële resultaten van de varkenshouderij op de onderzochte bedrijven in de jaren 1956 t/m 1960 opgenomen.

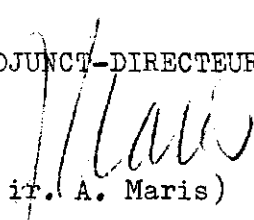
Het rapport is getoetst aan het oordeel van een Commissie van Advies bestaande uit de heren:

ir. Th.C.J.M. Rijssenbeek (voorzitter)	directeur van het Veeteelt- en Zuivelwezen	's-Gravenhage
W.L. Agterof	landbouwer	Nieuwerbrug a/d Rijn
T. Boschloo	landbouwer	Almen
dr. J. Grashuis	directeur van "De Schot- horst"	Hoogland
P. van Hooren	landbouwer	Panningen (L.)
S. de Jong, Szn.	hoofdassistent A bij het Rijksveeteeltconsulentschap	's-Gravenhage
ir. I.J. Kroes	rijksveeteeltconsulent voor de varkensfokkerij	Utrecht
H.J. van Maasakkers	landbouwer	Breugel (Nb.)
A. de Vries	bestuurder Landarbeiders- bond	Leeuwarden

Van hun waardevolle opmerkingen is gaarne gebruik gemaakt.

Het rapport is opgesteld op de afdeling Bedrijfseconomisch Onderzoek Landbouw door J. Hoornweg.

DE ADJUNCT-DIRECTEUR,

(Dr. ir. A. Maris)

's-Gravenhage, april 1961

HOOFDSTUK I

SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN

§ 1. Doel en opzet van de berekeningen

De berekeningen in dit rapport zijn bedoeld om inzicht te verschaffen in de kosten en opbrengsten van de varkenshouderij in de voornaamste produktiegebieden van Nederland.

Hiertoe zijn afzonderlijke berekeningen opgezet voor de fokkerij en de mesterij welke resulteren in een kostprijs van de big en een kostprijs per kg geslacht gewicht van varkensvlees bij verschillende eindgewichten. Deze berekeningen gelden voor gemiddelde omstandigheden bij het voor de naaste toekomst geldende prijspeil.

Verder is in hoofdstuk IV van dit rapport een overzicht opgenomen omtrent de rentabiliteit van de varkenshouderij in de voorafgaande jaren.

Opgemerkt zij dat ook voor deze kostprijsberekeningen een aantal uitgangspunten gelden welke door het Ministerie van Landbouw en Visserij en het Landbouwschap zijn overeengekomen. Deze uitgangspunten betreffen in het bijzonder de arbeid, de beloning voor bedrijfsleiding en de waardering van het voederverbruik. Verder wordt ten behoeve van het prijsbeleid steeds na verloop van twee maanden een aanvulling gemaakt op dit rapport, waarin dan de hoeveelheden kosten en opbrengsten zijn gewaardeerd tegen het laatstbekende prijspeil.

De documentatie van de berekeningen is ontleend aan een speciale boekhouding, welke voor de varkenshouderij op een aantal bedrijven is bijgehouden. In de volgende paragraaf worden van deze bedrijven nadere gegevens verstrekt.

§ 2. Gebieden en aantallen bedrijven

Op de praktijkbedrijven is van het onderdeel varkenshouderij een administratie bijgehouden. Van de volgende aantallen bedrijven zijn de gegevens omtrent de varkenshouderij ter beschikking gekomen. (tabel 1)

Het aantal mestvarkens per koppel varieert van gebied tot gebied, zodat het aantal koppels nog geen volledig inzicht verschaft in de documentatie voor de berekeningen. Als aanvulling zij vermeld dat gemiddeld in Zuidholland 10 à 11 mestvarkens zijn begrepen in een koppel, in het oostelijk zandgebied ca. 7 mestvarkens en in Noordbrabant en Limburg ca. 9 mestvarkens.

Tabel 1

AANTAL WAARNEMINGEN PER GEBIED

	Weide- bedrijven Zuid- holland	Oostelijk zandgebied				Noord- brabant	Limburg
		Drente	Over- ijssel	Graaf- schap	Totaal		
<u>Aantal bedrijven</u>							
1956	40	35	35	20	90		
1957	35	24	30	18	72	32	24
1958	35	17	19	14	50	28	18
1959	38	17	18	17	52	30	20
<u>Aantal koppels mestvarkens</u>							
1956	388	129	436	204	769		
1957	364	120	228	123	471	227	129
1958	337	99	176	104	379	234	126
1959	234	64	147	80	291	196	92
<u>Aantal fokzeugen</u>							
1956	349	288	299	186	773		
1957	352	286	190	111	587	281	216
1958	296	122	153	64	339	248	138
1959	392	176	153	99	428	243	208

De keuze van de deelnemers aan de varkensadministratie geschiedt geheel overeenkomstig de bedrijfskeuze van de overige kostprijsbedrijven. Hierbij wordt overleg gepleegd met de Provinciale Raden van het Landbouwschap en de Rijkslandbouwvoorlichtingsdienst. Bij de keuze worden de volgende criteria aangehouden:

- a. gemiddelde produktieomstandigheden;
- b. normaal bedrijfsplan voor de desbetreffende gebieden;
- c. vakkundige bedrijfsleiding.

Afzonderlijke berekeningen zijn gemaakt voor Zuidholland, het oostelijk zandgebied en de zuidelijke zandgebieden van Noordbrabant en Noord- en Midden-Limburg. De gegevens van de gebieden Drente, Overijssel en de Graafschap zijn samengevoegd omdat is gebleken, dat er geen reële verschillen tussen deze gebieden bestaan.

§ 3. De k o s t p r i j s v a n d e b i g (voorcalculatie 1961)

In tabel 2 is een overzicht gegeven van de gemiddelde kosten per worp en de kostprijs per big. Bij de omrekening is in dit rapport als worp aangemerkt het feit, dat een zeug biggen heeft grootgebracht. Een uitvoerige toelichting op de berekende kosten en opbrengsten van de fokkerij is vermeld in hoofdstuk II.

Ter oriëntering is de volgende samenvatting gegeven:

- a. de gemiddelde kosten per worp zijn berekend uit de totale kos-

- ten van een zeugenstapel, waarbij is uitgegaan van 100 opfokzeugjes van 15 à 20 kg tot het moment van het spenen van de laatste worp van deze zeugenstapel;
- b. als kosten zijn opgenomen alle kosten verbonden aan het houden van de zeugen; de waarde van de opfokzeugjes is van de opbrengst der verkochte zeugen afgetrokken;
  - c. de opbrengst van de zeugen die niet meer voor verder fokken worden gebruikt is in mindering gebracht op de brutokosten;
  - d. het sterfterisico is bij de gevolgde berekeningsmethode verdisconteerd in de verschillende kostenposten;
  - e. het aangehouden prijspeil is behalve voor het voer afgestemd op het verwachte toekomstige niveau. De voedermiddelen zijn overeenkomstig de afspraak tussen het Ministerie van Landbouw en Visserij en het Landbouwschap gewaardeerd tegen de gemiddelde prijzen van de afgelopen 4 maanden. In dit geval zijn dat de maanden januari t/m april 1961.

Tabel 2

GEMIDDELDE KOSTEN EN OPBRENGSTEN VAN DE FOKKERIJ
IN GLD. PER WORP
Voorcalculatie 1961

	Zuid- holland	Oostelijk zandgebied	Noord- brabant	Limburg
1. Dekkosten	13,80	12,05	10,55	11,55
2. Voederkosten	255,25	262,60	278,70	258,80
3. Strooisel	20,85	15,50	17,35	20,55
4. Arbeidskosten	78,85	81,80	84,20	81,75
5. Beloning voor bedrijfs- leiding	10,00	9,40	9,75	9,45
6. Huisvesting en uitloopkosten	31,75	32,05	34,40	33,45
7. Inventariskosten	2,10	2,10	2,30	2,20
8. Kosten dierenarts	7,65	7,30	7,35	7,30
9. Overige kosten	1,50	1,50	1,70	1,65
10. Rente	9,90	10,20	11,00	10,40
Totaal brutokosten	431,65	434,50	457,30	437,10
11. Netto-opbrengst verkochte zeugen	67,00	79,30	110,85	105,75
12. Waarde mest	11,10	11,20	12,10	11,75
Totaal nettokosten	353,55	344,00	334,35	319,60
13. Aantal grootgebrachte biggen	st. 8,50	8,60	8,44	8,41
14. Kostprijs per big	41,60	40,00	39,60	38,00

§ 4. De kostprijs per kg koud geslacht gewicht (voorcalculatie 1961)

In tabel 3 is een overzicht gegeven van de kosten van de mesterij. De uitvoerige toelichting op deze kostenberekening is

opgenomen in hoofdstuk III.

Voor Zuidholland is een berekening gegeven bij een levend afleveringsgewicht van 110 en 130 kg. In de zandgebieden worden de varkens minder zwaar gemest dan in het westen van ons land. Voor het oostelijk zandgebied, Noordbrabant en Limburg is een berekening gemaakt bij mesten tot 90 en tot 110 kg levend gewicht.

Ter oriëntering zij het volgende opgemerkt:

- a. het begingewicht van de big is voor alle gebieden gesteld op 17 kg levend gewicht;
- b. de kosten zijn uitgedrukt per afgeleverd mestvarken;
- c. het sterfterisico is tot uitdrukking gebracht in het aantal opgelegde biggen en in de hoogte van de afzonderlijke kostenposten;
- d. de biggen zijn gewaardeerd tegen kostprijs. Deze wijze van waardering berust op een afspraak tussen het Ministerie van Landbouw en Visserij en het Landbouwschap.

Tabel 3

GEMIDDELTE KOSTEN EN OPBRENGSTEN IN GLD. PER AFGELEVERD MESTVARKEN
Voorcalculatie 1961

	Zuidholland		Oostelijk zandgebied		Noordbrabant		Limburg	
	110	130	90	110	90	110	90	110
Levend eindgewicht								
1. Kosten biggen	44,10	44,30	41,90	42,15	41,50	41,80	40,00	40,15
2. Aankoopkosten big	1,35	1,35	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30
3. Voederkosten	108,90	138,55	79,65	107,15	81,60	105,75	74,90	101,50
4. Strooisel	3,70	4,30	2,45	2,95	2,50	3,00	2,70	3,35
5. Arbeidskosten	17,25	20,20	15,10	18,60	14,95	18,05	14,05	17,35
6. Beloning voor bedrijfsleiding	2,30	2,75	1,75	2,15	1,75	2,10	1,60	2,05
7. Huisvestingskosten	4,05	4,75	2,85	3,55	2,95	3,55	2,80	3,45
8. Inventariskosten	1,00	1,20	0,70	0,90	0,75	0,90	0,70	0,85
9. Kosten dierenarts	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20
10. Overige kosten	0,75	0,90	0,55	0,65	0,55	0,65	0,50	0,65
11. Rente	2,65	3,50	1,55	2,20	1,65	2,25	1,45	2,10
12. Afleveringskosten	4,50	4,50	4,00	4,50	3,50	4,00	3,50	4,00
Totaal brutokosten	192,75	228,50	154,00	188,30	155,20	185,55	145,70	178,95
13. Waarde mest	4,70	5,50	3,30	4,10	3,40	4,15	3,20	4,00
14. Opbrengst ziek verkochte varkens	0,65	0,75	0,45	0,65	0,30	0,50	0,40	0,50
Totaal nettokosten	187,40	222,25	150,25	183,55	151,50	180,90	142,10	174,45
15. Koud geslacht gewicht	89,1	107,5	70,7	88,2	72,0	89,4	71,7	89,4
Kostprijs per kg koud geslacht gewicht bij	2,10	2,07	2,13	2,08	2,10	2,02	1,98	1,95
90 kg								
110 kg								
130 kg								

173,10   167,55   165,40   159,55
 13%   64%   64%   64%

§ 5. Toelichting op enkele kostprijverschillen tussen de gebieden

De resultaten in de paragrafen 3 en 4 geven een aantal kostprijverschillen te zien tussen de afzonderlijke gebieden. Op de oorzaken van de voornaamste van deze verschillen wordt in deze paragraaf nader ingegaan. Hierbij is dan hoofdzakelijk aandacht besteed aan het lagere kostenniveau per big en per mestvarken op de bedrijven in Limburg, waarbij een vergelijking is gemaakt met de resultaten van de bedrijven in het zandgebied van Noordbrabant. Overigens zij opgemerkt dat in de hoofdstukken II en III de gedetailleerde gegevens voor fokkerij en mesterij zijn vermeld, zodat de mogelijkheid aanwezig is een dergelijke vergelijking tot in onderdelen ook voor de overige gebieden te maken.

Verder geldt ook nog dat de rassen en kruisingen van de onderzochte varkensstapels niet in alle gebieden gelijk zijn. De volgende tabel geeft hiervan een inzicht.

Tabel 4

PROCENTUELE VERDELING VAN DE VARKENS NAAR RASSEN EN KRUISINGEN

	Zuid-holland	Oostelijk zandgebied	Noordbrabant	Limburg
Fokkerij				
Groot Yorkshire	100	7	26	-
Nederlands landvarken	-	93	74	100
Mesterij				
Groot Yorkshire	99	3	19	-
Nederlands landvarken	1	95	70	100
Kruisingen e.a.	0	2	11	-

a. Fokkerij

Zoals in § 3 is aangegeven zijn de resultaten van de fokkerij volgens tabel 2 berekend per worp van zeugen die biggen hebben grootgebracht. Hierbij is dan uitgegaan van een beginaantal van 100 opfokzeugjes van 15 à 20 kg.

In de kosten per worp zijn eveneensbegrepen alle kosten gedurende de opfokperiode van deze 100 opfokzeugjes. Wanneer gedurende de levensduur van deze zeugen veel worpen worden verkregen, dan worden de opfokkosten van de zeugenstapel dus omgeslagen over een groot aantal worpen. De opfokkosten per worp zijn bij een groot aantal worpen lager dan bij een gering aantal worpen. Om dezelfde reden zal ook de totale geldopbrengst van de verkochte zeugen bij een hoog aantal worpen eveneens lager zijn dan bij een laag aantal worpen. De verschillen in de opbrengst van de verkochte zeugen, uitgedrukt per worp volgens tabel 2 tussen het zuidelijk zandgebied en Zuidholland, worden door deze factor hoofdzakelijk verklaard.

De kostprijsverschillen tussen Noordbrabant en Limburg zijn niet volledig te specificeren, omdat bepaalde factoren niet exact zijn te berekenen. In het bijzonder geldt dit voor prijsverschillen in het voederpakket waarbij ook de kwaliteitsverschillen, die niet zijn te kwantificeren, een rol spelen.

In het navolgende wordt een nadere analyse gegeven van het verschil in kostprijs van de big in Noordbrabant en Limburg.

Gezien het relatief geringe totale kostprijsverschil tussen Noordbrabant en Limburg kan op grond van de uitkomsten van deze analyse geen al te grote waarde worden toegekend aan de onder a t/m g genoemde oorzaken.

	Kostprijs per big in Noordbrabant	f. 39,60	
	Kostprijs per big in Limburg	f. 38,00	
	Vershil	f. 1,60	= 4 %
a.	Prijsverschil in voederkosten	- f. 0,34	
b.	Hoeveelheidsverschil in voederkosten	- f. 0,67	
c.	Vershil in samenstelling voederpakket	- f. 0,96	
d.	Vershil in produktieperiode	- f. 0,32	
e.	Risico verschillen	- f. 0,17	
f.	Overige prijsverschillen	+ f. 0,45	
g.	Overige verschillen	+ f. 0,41	- f. 1,60
			f. 0

Het onder d genoemde verschil in produktieperiode heeft betrekking op de arbeidskosten, de beloning voor bedrijfsleiding, de huisvesting- en inventariskosten e.a. Het zijn de kostenbestanddelen zonder de voederkosten die toenemen of afnemen in evenredigheid met de duur dat de zeugen aanwezig zijn.

De risicoverschillen onder e betreffen de gestorven of ziek verkochte zeugen, de zeugen die de biggen hebben verworpen of geen biggen hebben grootgebracht en de le-worpszeugen die als mestvarken zijn verkocht of gult zijn gebleven en verkocht.

Uit bovenstaande analyse blijkt dat de voornaamste verschillen zijn toe te schrijven aan het hoeveelheidsverschil in de voederkosten (b) en het verschil in samenstelling van het voederpakket (c).

Het verschil in samenstelling van het voederpakket is voor een groot gedeelte veroorzaakt doordat in Limburg in meerdere mate aardappelen en voederbieten worden gevoederd. De kosten, welke hiervoor in rekening zijn gebracht, liggen per voedereenheid lager dan bij het krachtvoer.

Opmerkelijk is ook dat de verschillen onder a t/m c alle negatief zijn.

b. Mesterij

Bij de verschillen in produktiekosten van de mestvarkens volgens tabel 3 kan het volgende worden opgemerkt.

Voor het oostelijk zandgebied en Limburg bedraagt het verschil

tussen de kostprijzen van varkens met een levend eindgewicht van 90 kg en 110 kg ca. 4 ct. per kg geslacht gewicht. Voor Noordbrabant is een verschil te zien van 8 ct. per kg geslacht gewicht. Een verklaring hiervoor is dat voor Noordbrabant het verschil in mestduur tussen het afmesten van 90 kg tot 110 kg enige dagen korter is dan in de overige zandgebieden. Dit betekent dan een relatieve daling van de voederkosten voor de zwaardere varkens in Noordbrabant. Anderzijds kan men ook stellen dat de mestduur van de varkens met een eindgewicht van 90 kg voor Noordbrabant langer is dan in elk van de overige zandgebieden, hetgeen een kostprijsverhogend effect heeft op de varkens van 90 kg.

Na het voorgaande willen wij ons uitsluitend bepalen tot een vergelijking van de kosten van mestvarkens met een eindgewicht van 110 kg voor Limburg en Noordbrabant.

	Kostprijs per afgeleverd mestvarken van	
	110 kg levend gewicht in Noordbrabant	f. 180,90
	in Limburg	<u>f. 174,45</u>
	Verschil	f. 6,45 = 3,6%
a. Prijsverschil in voederkosten	- f. 0,85	
b. Hoeveelheidsverschil in voederkosten	- f. 0,85	
c. Verschil in samenstelling voederpakket	- f. 2,55	
d. Verschil in produktieperiode	- f. 0,85	
e. Overige hoeveelheidsverschillen	+ f. 0,25	
f. Verschil in kosten biggen	<u>- f. 1,60</u>	- f. 6,45
		<u>f. 0</u>

Voor de verschillen in kostprijs van mestvarkens geldt dat deze hoofdzakelijk zijn toe te schrijven aan verschillen in de samenstelling van voederpakket (c) en de kostprijs van de big (f). Over de samenstelling van het voederpakket en de onder a t/m c genoemde negatieve verschillen kan een zelfde opmerking worden gemaakt als bij de verschillen in de fokkerij. Het totaal van de onder a t/m e genoemde verschillen bedraagt 2,8% van de produktiekosten. Het verschil in kosten voor biggen (onder f) is aan de fokkerij toe te schrijven. Gezien de grootte van het verschil in de mesterij kan ook aan de hier genoemde oorzaken geen al te grote waarde worden toegekend.

§ 6. Financiële resultaten volgens de bedrijfsboekhoudingen over de jaren 1956 t/m 1960

In hoofdstuk IV worden de financiële resultaten op de onderzochte bedrijven over de jaren 1956 t/m 1960 nader gespecificeerd.

Uit de gemiddelde resultaten van de fokkerij blijkt dan bijvoorbeeld dat de sterfte van de biggen bij de 1e-worpszeugen ca. 20% en bij de 2e-worps- en oudere zeugen ca. 15% bedraagt van

het aantal levend geboren biggen. Dat dit een belangrijke kostenfactor is kan blijken uit het feit dat een verlaging van dit sterftepercentage met $\frac{1}{3}$ deel een kostprijsverlaging van ca. f. 2,- per big of wel 5% zou betekenen.

Voor de mesterij is onderstaand samenvattend overzicht vermeld van de gemiddelde resultaten van de bij het onderzoek betrokken bedrijven.

Tabel 5

GEMIDDELDE VOEDERKOSTEN EN VOEDERWINST PER MESTVARKEN PER DAG IN CT.
(volgens de boekhoudingen in 1956 t/m 1960)

	Zuidholland		Oostelijk zandgebied		Noordbrabant		Limburg	
	voederkosten	voederwinst	voederkosten	voederwinst	voederkosten	voederwinst	voederkosten	voederwinst
1956	66	11	68	25				
1957	70	14	69	19	70	20	64	26
1958	64	12	68	21	67	19	63	27
1959	67	19	68	17	71	20	67	21
1960 1)	64	9	67	15	68	15	66	15

1) Voorlopige resultaten.

De voederwinst per dag is bepaald aan de hand van de waardevermeerdering van het moment van opleggen voor de mesterij en verminderd met de voederkosten. Dit verschil is gedeeld door het totaal van de mestdagen. Ter oriëntering zijn in deze tabel ook gegeven de voederkosten per dag.

Uit tabel 5 blijkt dat voor de zandgebieden in de laatste jaren de voederwinst per mestvarken ca. 20 ct. per dag bedraagt of wel 29% van de voederkosten. Uit deze marge moeten dan de overige kosten zoals arbeid, beloning bedrijfsleiding, huisvesting e.d. worden gedekt. Deze kosten bedragen ca. 27% van de voederkosten, zodat geconcludeerd mag worden dat de netto-opbrengsten van de mesterij in deze jaren voldoende waren ter dekking van de kosten.

Voor Zuidholland is de situatie ongunstiger geweest. De gunstige resultaten in de laatste maanden van 1960 zijn voor Zuidholland, in tegenstelling tot de zandgebieden, nog niet in vorenvermelde cijfers verwerkt, zodat de voederwinst voor dit jaar te laag is. De voederwinst voor dit gebied bedraagt gemiddeld over de jaren ca. 20% bij een noodzakelijke dekking voor overige kosten van ca. 24% van de voederkosten. Geconcludeerd kan worden dat in dit weidegebied de netto-opbrengsten van de varkensmesterij gemiddeld niet voldoende zijn geweest ter dekking van de kosten.

HOOFDSTUK II
DE FOKKERIJ

§ 1. De opbouw van de zeugenstapel

De berekening van de gemiddelde kosten per worp is gebaseerd op het genormaliseerde verloop van een zeugenstapel, waarbij wordt uitgegaan van 100 opfokzeugjes van 15 à 20 kg. Dit genormaliseerde verloop is afgeleid van de mutaties zoals die bij de zeugen van de verschillende worpen zijn geconstateerd. Aan- en verkopen van fokzeugen zijn buiten beschouwing gelaten, omdat een verkoop van het ene bedrijf wordt gecompenseerd door aankoop op een ander bedrijf.

In tabel 6 is de samenvatting van deze mutaties gegeven. De aantallen zeugen zijn uitgedrukt in procenten van het beginaantal dieren van de desbetreffende worp.

Tabel 6

VERLOOP AANTAL ZEUGEN IN PROCENTEN VAN HET BEGINAANTAL

	1e worp			2e worp en ouder		
	gedekt	levende biggen gebracht	biggen groot- gebracht	gedekt	levende biggen gebracht	biggen groot- gebracht
<u>Zuidholland</u>						
1956	94	66	61	100	91	86
1957	82	70	64	100	89	89
1958	84	66	63	100	87	86
1959	94	79	73	100	90	89
Voorcalculatie 1961	88	70	65	100	89	87
<u>Oostelijk zandgebied</u>						
1956	87	69	64	100	88	87
1957	80	64	62	99	87	85
1958	84	76	75	100	88	86
1959	85	66	62	100	86	84
Voorcalculatie 1961	84	69	65	100	87	85
<u>Noordbrabant</u>						
1957	81	64	60	99	80	74
1958	76	65	57	100	78	78
1959	88	64	61	100	82	81
Voorcalculatie 1961	82	64	59	100	80	78
<u>Limburg</u>						
1957	83	60	59	100	80	79
1958	96	76	74	100	80	79
1959	85	70	60	100	88	84
Voorcalculatie 1961	88	69	64	100	83	81

Het aantal zeugen dat na afloop van een bepaalde worp wordt aangehouden voor verder fokken, is eveneens van belang voor de opbouw van de zeugenstapel. Een overzicht hiervan is gegeven in tabel 7.

Ten behoeve van de voorcalculatie zijn de percentages afgerond.

Tabel 7

AANTAL ZEUGEN IN PROCENTEN VAN HET BEGINAANTAL VAN DE DESBETREFFENDE
WORP DAT VOOR VERDER FOKKEN WORDT BESTEMD

	Worp No.										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<u>Zuidholland</u>											
1956	65	81	57	65	61	67	44	100	.	.	.
1957	65	78	68	78	75	84	47	56	25	.	.
1958	58	80	87	64	71	77	67	40	50	0	.
1959	72	88	79	77	76	71	77	75	50	100	100
Voorcalculatie 1961	65	80	75	75	70	70	65	60	30	25	0
<u>Oostelijk zandgebied</u>											
1956	58	71	78	72	59	56	50	75	83	50	.
1957	54	67	76	72	59	50	31	50	.	.	.
1958	60	75	72	67	68	54	75	17	.	.	.
1959	59	82	78	71	68	69	63	100	0	.	.
Voorcalculatie 1961	60	75	75	70	65	60	55	50	20	10	0
<u>Noordbrabant</u>											
1957	56	61	39	64	63	40	0	.			
1958	46	79	63	64	63	60	25	.			
1959	60	73	67	87	40	29	.	0			
Voorcalculatie 1961	55	70	65	65	55	45	10	0			
<u>Limburg</u>											
1957	54	68	61	50	27	100	0	0			
1958	52	55	67	25	50	0	100	100			
1959	55	83	68	72	50	100	100	.			
Voorcalculatie 1961	55	70	65	55	50	50	50	0			

Behalve het verloop van de zeugenstapel in aantallen is het verder van belang het aantal dagen te kennen dat ligt tussen het begin van de periode en het moment dat de biggen worden geboren en het moment dat de biggen worden gespeend. In tabel 8 wordt hiervan een overzicht gegeven.

Tabel 8

AANTAL DAGEN VANAF HET BEGIN VAN DE PERIODE TOT DE BIGGEN WORDEN
GEBOREN EN GESPEEND

	Zuidholland		Oost.zandgeb.		Noordbrabant		Limburg	
	1e worp	2e worp en ouder	1e worp	2e worp en ouder	1e worp	2e worp en ouder	1e worp	2e worp en ouder
<u>Biggen geboren</u>								
1956	300	126	287	130				
1957	300	127	283	128	305	131	270	125
1958	315	126	277	130	315	129	290	128
1959	300	127	290	130	300	130	285	132
Voorcalculatie 1961	305	127	285	130	305	130	285	129
<u>Biggen gespeend op een gewicht van 17 kg</u>								
1956	363	189	351	194				
1957	363	190	349	194	362	188	326	181
1958	379	190	338	191	371	185	348	186
1959	361	188	350	190	356	186	342	189
Voorcalculatie 1961	367	189	347	192	361	186	342	186

Het genormaliseerde verloop van de zeugenstapel kan nu worden opgesteld met behulp van de gegevens voor de voorcalculatie 1961 uit de tabellen 6, 7 en 8. Het beginaantal opfokzeugjes (als big) is hierbij op 100 gesteld.

Tabel 9

VERLOOP ZEUGENSTAPEL BIJ EEN BEGINAANTAL VAN 100 OPFOKZEUGJES
Voorcalculatie 1961

	Zuid- holland	Oostelijk zandgebied	Noord- brabant	Limburg
1e worp Beginaantal	100	100	100	100
gedekt	89	84	81	88
levende biggen gebracht	70	69	64	68
biggen grootgebracht	65	66	59	64
2e worp gedekt	65	60	55	55
levende biggen gebracht	58	52	44	45
biggen grootgebracht	57	51	43	44
3e worp gedekt	52	45	39	39
levende biggen gebracht	46	39	32	33
biggen grootgebracht	45	38	30	32
4e worp gedekt	39	34	25	25
levende biggen gebracht	35	30	21	21
biggen grootgebracht	34	29	20	20
5e worp gedekt	29	24	16	13
levende biggen gebracht	26	22	12	11
biggen grootgebracht	25	20	12	11
6e worp gedekt	20	15	9	7
levende biggen gebracht	18	13	7	6
biggen grootgebracht	18	13	7	6
7e worp gedekt	14	9	4	3
levende biggen gebracht	13	8	3	2
biggen grootgebracht	13	8	3	2
8e worp gedekt	9	5		2
levende biggen gebracht	8	4		2
biggen grootgebracht	8	4		2
9e worp gedekt	6	2		
levende biggen gebracht	5	2		
biggen grootgebracht	5	2		
10e worp gedekt	2	1		
levende biggen gebracht	1	1		
biggen grootgebracht	1	1		
11e worp gedekt	1			
levende biggen gebracht	1			
biggen grootgebracht	1			
Gestorven	5	4	3	4
Ziek verkocht	2	4	3	1
Verkocht als mestvarken	20	24	29	26
Verkocht als slachtzeug	73	68	65	69
Totaal	100	100	100	100

Verkopen als fokzeug komen in het genormaliseerde verloop niet voor, omdat een verkoop als fokzeug van het ene bedrijf gepaard gaat met een aankoop door een ander bedrijf. Het verschil tussen het aantal zeugen van een bepaalde worp dat biggen heeft grootgebracht en het aantal van de volgende worp dat wordt gedekt, betreft dieren, die na het grootbrengen van de biggen als slachtzeug worden verkocht.

§ 2. Het aantal biggen per worp

Het aantal levend geboren en het aantal grootgebrachte biggen is in tabel 10 nader gespecificeerd.

Tabel 10

AANTAL LEVEND GEBOREN EN AANTAL GROOTGEBRACHTE BIGGEN PER ZEUG
(uitgedrukt per zeug die levende biggen heeft gebracht of biggen heeft grootgebracht)

	1e worp		2e worp		3e worp		4e worp		5e worp e. o.	
	levend geboren	gespeend	levend geboren	gespeend	levend geboren	gespeend	levend geboren	gespeend	levend geboren	gespeend
<u>Zuidholland</u>										
1956	7,7	6,6	9,7	8,7	10,5	9,1	11,4	10,0	11,3	8,7
1957	8,4	7,4	9,8	8,9	10,6	9,0	11,3	9,9	11,0	8,7
1958	8,5	6,9	9,3	7,7	10,8	8,9	10,9	8,7	11,6	9,6
1959	8,0	7,1	9,6	8,9	10,5	9,1	11,1	9,5	10,9	8,9
Voorcalculatie 1961		7,0		8,6		9,0		9,5		9,0
<u>Oostelijk zandgebied</u>										
1956	8,1	7,2	10,0	8,6	10,9	9,3	11,8	9,9	11,0	9,2
1957	8,3	6,8	10,0	8,8	11,0	9,6	11,9	10,3	11,7	9,6
1958	7,9	6,7	9,1	8,0	10,2	9,1	11,9	10,2	11,1	9,4
1959	8,1	7,4	9,8	8,8	10,5	9,5	10,6	9,0	11,3	9,6
Voorcalculatie 1961		7,0		8,6		9,4		9,9		9,4
<u>Noordbrabant</u>										
1957	8,3	7,0	10,3	8,8	11,7	9,1	12,8	11,3	11,0	10,0
1958	7,8	6,3	9,7	8,8	9,7	8,3	11,8	9,2	12,0	10,0
1959	8,6	7,8	10,3	9,3	9,5	8,0	11,9	9,7	11,1	8,3
Voorcalculatie 1961		7,0		8,8		9,0		10,0		9,4
<u>Limburg</u>										
1957	8,6	7,5	9,3	8,2	10,1	9,0	11,4	9,6	13,0	10,9
1958	8,8	7,1	10,4	8,9	11,2	9,7	11,5	8,6	11,0	9,7
1959	7,7	6,8	9,7	8,6	11,1	9,3	11,6	9,6	11,7	10,2
Voorcalculatie 1961		7,1		8,6		9,3		9,6		10,0

De verdeling van de gespeende biggen over de verschillende gewichtsklassen is als volgt.

Tabel 11

PROCENTUELE VERDELING VAN DE BIGGEN NAAR HET GEWICHT OP SPEENDATUM

	< 15 kg	15-19 kg	20-24 kg	> 24 kg	Totaal	Gem.gew.
	%	%	%	%	%	kg.
<u>Zuidholland</u>						
1956	26	31	29	14	100	18,2
1957	18	38	36	8	100	18,1
1958	23	26	43	8	100	17,6
1959	9	23	46	22	100	20,4
<u>Oostelijk zandgebied</u>						
1956	12	35	38	15	100	19,6
1957	11	32	39	18	100	19,8
1958	5	29	48	18	100	20,8
1959	9	25	40	26	100	21,2
<u>Noordbrabant</u>						
1957	12	37	42	9	100	19,0
1958	13	38	38	11	100	19,0
1959	7	41	49	3	100	19,3
<u>Limburg</u>						
1957	37	50	13	-	100	15,6
1958	22	71	7	-	100	15,9
1959	15	79	6	-	100	16,6

Het aantal biggen dat op een laag gewicht wordt gespeend vertoont een dalende tendentie.

Met behulp van de gegevens in tabel 9 over het aantal zeugen dat biggen heeft grootgebracht en tabel 10 over het aantal biggen per worp zijn in tabel 12 het totaalaantal grootgebrachte biggen en het gemiddeld aantal grootgebrachte biggen van ± 17 kg per gelukte worp berekend.

Voor Limburg is in deze tabel een correctie toegepast, omdat de biggen gemiddeld op een lager gewicht worden gespeend dan is aangehouden voor de kostprijsberekening. Deze correctie is met behulp van tabel 11 berekend voor de groep biggen beneden een gewicht van 15 kg. Zij bedraagt bij een extra sterfte voor deze groep van 2,5% en 25% van het totaalaantal biggen $0,25 \times 2,5\% = 0,6\%$. Voor de overige gebieden is geen correctie toegepast, omdat de extra sterfte van de groep lager dan 15 kg ruimschoots wordt gecompenseerd door de risicofactor die is begrepen in de groepen biggen die worden gespeend op een gewicht boven de 19 kg.

Tabel 12

TOTAAL- EN GEMIDDELD AANTAL GROOTGEBRACHTE BIGGEN VOOR EEN ZEUGENSTAPEL
WAARBIJ WORDT UITGEGAAN VAN 100 OPFOKZEUGJES
Voorcalculatie 1961

	Zuidholland		Oost. zandgeb.		Noordbrabant		Limburg	
	aantal gelukte worpen	biggen per worp	aantal gelukte worpen	biggen per worp	aantal gelukte worpen	biggen per worp	aantal gelukte worpen	biggen per worp
1e worp	65	7,0	66	7,0	59	7,0	64	7,1
2e worp	57	8,6	51	8,6	43	8,8	44	8,6
3e worp	45	9,0	38	9,4	30	9,0	32	9,3
4e worp	34	9,5	29	9,9	20	10,0	20	9,6
5e worp en ouder	71	9,0	48	9,4	22	9,4	21	10,0
Totaal	272	2312	232	1996	174	1468	181	1532
Correctiefactor		-		-		-		0,6%
Totaalaantal biggen van $\pm$ 17 kg		2312		1996		1468		1523
Gem. aantal biggen		8,50		8,60		8,44		8,41

§ 3. De kosten

1. Dekkosten

Behalve door de hoogte van het dekgeld worden de dekkosten bepaald door de diensten, die door de beerhouder worden verleend. Deze diensten kunnen bestaan uit de voeding van de zeugen en het transport van de zeugen. De kosten voor dekgeld zijn ontleend aan de boekhoudingen van de onderzochte bedrijven.

Tabel 13

DEKGELD IN GULDENS PER ZEUG

	Zuid-holland	Oostelijk zandgebied	Noord-brabant	Limburg
1956	9,30	8,00		
1957	10,00	8,00	5,90	7,70
1958	10,60	8,70	6,20	7,60
1959	10,80	9,10	7,00	7,70
Voorcalculatie 1961	11,50	10,-	8,-	9,-

Bij de bepaling van de dekkosten voor de voorcalculatie is geen rekening gehouden met het voergeld. De kosten hiervan zijn opgenomen onder de post voederkosten.

De gemiddelde dekkosten per worp bedragen als volgt:

Zuidholland	$\frac{326 \times f. 11,50}{272} = f. 13,80$
Oostelijk zandgebied	$\frac{279 \times f. 10,-}{232} = f. 12,05$
Noordbrabant	$\frac{229 \times f. 8,-}{174} = f. 10,55$
Limburg	$\frac{232 \times f. 9,-}{181} = f. 11,55$

2. Voederkosten

a. Het voederverbruik van de zeugen

Het voederverbruik van de zeugen is berekend aan de hand van het gemiddelde voederverbruik per zeug per dag in de opeenvolgende 30-daagse perioden.

In welke mate de biggen hierbij met de zeug meeëten is niet uit de boekhoudingen af te leiden.

Voor de 1e-worpszeugen is het voederverbruik bepaald van het moment dat de zeugjes zelf op een gewicht van 15 à 20 kg zijn gespeend tot aan het spenen van de eerste toom biggen. Voor de zeugen van de tweede worp en ouder is het voederverbruik genomen van het spenen van een bepaalde toom biggen tot aan het spenen van de volgende toom.

Het gemiddelde voederverbruik in voedereenheden in de verschillende perioden is in tabel 14 opgenomen.

Dat in Limburg de 1e-worpszeugen in het begin van de drachtigheidsperiode minder voer krijgen dan daarvoor, wordt veroorzaakt doordat in dit gebied de opfokzeugen in veel gevallen gedurende vrij lange tijd tezamen met de mestvarkens worden gehouden. Dit behoeft echter nog geen verklarende factor te zijn voor eventuele kostprijverschillen per big, daar hiertoe meer factoren een rol spelen.

Met behulp van de in tabel 14 vermelde gegevens is het totale voederverbruik per zeugenstapel berekend. Bij deze berekening is uiteraard ook het voeder van de zeugen die tussentijds verdwijnen (gestorven, gust gebleven enz.) opgenomen.

De samenstelling van het totale voederpakket is ontleend aan de bedrijfsboekhoudingen. Hierbij kan een verschuiving worden geconstateerd van granen en aardappelen naar mengvoerders. Voor de zandgebieden is verder een toenemend verbruik van Lacto-zeugemeel te constateren.

Tabel 14

WOEDERVERBRUIK IN V.E. PER 100 ZEUGENDAGEN IN DE OPEENVOLGENDE 30-DAAGSE PERIODEN

	1 ^e worps zeugen						2 ^e worps- en oudere zeugen												
	opfoekerperioden			drachtigheidspriodes			zoogerperioden			drachtigheidspriodes			zoogerperioden						
<u>Zuidholland</u>																			
1956	118	146	170	180	190	200	210	220	237	285	375	500	230	237	246	262	322	495	705
1957	129	151	175	193	207	220	231	239	254	306	434	560	220	230	237	253	345	557	714
1958	130	150	169	182	197	208	215	225	237	285	383	515	225	225	231	250	333	475	615
1959	139	159	186	208	224	228	240	247	258	307	411	524	228	230	232	259	348	498	646
Voorcalculatie 1961	130	150	175	190	205	215	225	235	245	295	400	525	225	230	235	255	340	505	670
<u>Oostelijk zandgebied</u>																			
1956	121	132	160	186	201	205	210	210	229	298	384	430	220	220	225	251	354	475	533
1957	119	145	173	197	202	203	204	213	234	295	382	435	225	225	225	246	342	443	493
1958	119	137	170	198	215	215	215	225	240	280	364	462	250	245	240	250	320	447	530
1959	143	160	196	215	225	225	229	238	248	298	390	428	235	245	255	268	340	469	537
Voorcalculatie 1961	125	145	175	200	210	210	215	220	240	295	380	440	235	235	235	255	340	460	520
<u>Noordbrabant</u>																			
1957	128	158	185	195	202	205	205	212	240	310	430	510	242	255	270	290	360	510	575
1958	150	168	185	200	205	213	219	236	260	320	410	450	254	254	256	265	355	445	485
1959	145	163	180	200	208	215	223	235	260	310	408	470	250	250	250	260	350	450	500
Voorcalculatie 1961	140	165	185	195	205	210	215	230	255	315	415	475	250	255	260	270	355	465	520
<u>Limburg</u>																			
1957	100	143	180	209	215	200	192	200	215	323	450	510	228	215	210	230	323	450	495
1958	120	151	185	215	235	210	185	190	225	283	375	452	250	235	230	247	340	470	535
1959	137	170	202	215	215	190	183	187	202	288	390	433	205	190	200	225	325	450	480
Voorcalculatie 1961	120	155	190	215	220	200	165	190	215	300	405	465	225	215	215	235	330	455	505

Tabel 15 bevat de specificatie van het voederverbruik per zeug en per zeugenstapel op basis van het uitgangsmateriaal van 100 opfokzeugjes.

Tabel 15

VOEDERVERBRUIK PER ZEUG EN PER ZEUGENSTAPEL
Voorcalculatie 1961

	Zeugen 1e worp		Oudere zeugen		Totaal per zeugenstapel	
	per zeug	per zeugenstapel	per zeug	per zeugenstapel	kg	V.E.
	kg	kg	kg	kg	kg	
<u>Zuidholland</u>						
E.r. bigge- en fokzeugemeel	421	35642	281	61361	97003	95063
M.e.r. biggemeel	181	15274	120	26299	41573	40326
E.a. biggemeel	151	12425	133	29103	41528	39452
Haver	24	1791	24	5314	7105	6252
Gerst	16	1277	12	2629	3906	3906
Wei	988	82225	938	207988	290213	23217
Totaal						208216
<u>Oostelijk zandgebied</u>						
Lacto-zeugemeel	101	8222	72	12738	20960	20541
E.r. bigge- en fokzeugemeel	571	46588	409	72189	118777	116401
E.a. biggemeel	9	709	10	1838	2547	2420
E.r. varkensmeel	38	3297	26	4603	7900	7900
Haver	24	2026	21	3726	5752	5062
Gerst	17	1527	15	2720	4247	4247
Rogge	32	2661	30	5427	8088	8007
Aardappelen	33	2700	73	13292	15992	3998
Wei	113	8900	157	28600	37500	2625
Ondermelk	42	3469	28	4608	8077	1050
Totaal						172251
<u>Noordbrabant</u>						
Lacto-zeugemeel	159	12233	108	13570	25803	25287
E.r. bigge- en fokzeugemeel	476	36699	323	40709	77408	75860
E.r. varkensmeel	7	606	2	290	896	896
Haver	144	11580	127	16520	28100	24728
Gerst	59	4651	48	6323	10974	10974
Rogge	9	802	7	1004	1806	1788
Aardappelen	13	1224	15	2084	3308	827
Ondermelk	40	3146	30	3685	6831	888
Totaal						141248
<u>Limburg</u>						
Lacto-zeugemeel	204	16768	149	18939	35707	34993
E.r. bigge- en fokzeugemeel	379	31141	278	35172	66313	64987
E.r. varkensmeel	38	3594	12	1566	5160	5160
Haver	90	7226	81	10372	17598	15486
Gerst	23	1917	16	2042	3959	3959
Rogge	24	2223	8	1043	3266	3233
Aardappelen	130	11072	71	9208	20280	5070
Ondermelk	32	2177	35	4315	6492	844
Totaal						133732

b. Overige voedermiddelen voor zeugen

Behalve de hiervoor genoemde voedermiddelen ontvangen de zeugen nog bieten en in Zuidholland en het oostelijk zandgebied ook nog mineralen en vitaminepreparaten. De mineralen en vitaminepreparaten worden in hoofdzaak verstrekt aan zeugen met biggen. Op grond van de boekhoudgegevens is de volgende specificatie te geven.

Tabel 16

VERBRUIK VAN VOEDERBIETEN, MINERALEN EN VITAMINEN

	Zuid- holland	Oostelijk zandgebied	Noord- brabant	Limburg
	in kg per 100 zeugendagen			
<u>Voederbieten</u>				
1956	100	66		
1957	28	43	192	337
1958	61	43	145	262
1959	30	39	143	329
Voorcalculatie 1961	50	45	160	310
	in gld. per zeug die levende biggen heeft gebracht			
<u>Mineralen en vitaminen</u>				
1956	0,60	0,65		
1957	0,50	0,55	0,15	-
1958	0,35	0,35	0,15	-
1959	0,70	0,60	-	-
Voorcalculatie 1961	0,55	0,55	-	-

Het verbruik van voederbieten is een gemiddeld verbruik per dag over het gehele jaar. De bieten worden echter alleen gedurende het winterhalfjaar verstrekt, zodat het verbruik per dag, dat er bieten worden gevoerd, het dubbele van de hier vermelde cijfers zal bedragen.

Aan de hand van de in tabel 16 vermelde cijfers is het totaalverbruik aan overige voedermiddelen per zeugenstapel berekend.

Tabel 17

TOTAALVERBRUIK AAN VOEDERBIETEN, MINERALEN EN VITAMINEN PER ZEUGENSTAPEL
Voorcalculatie 1961

	Zuid- holland	Oostelijk zandgebied	Noord- brabant	Limburg
Voederbieten kg	37400	29000	86700	167500
Mineralen en vitaminen gld.	155,-	132,-	-	-

c. Bijvoeding biggen

Voor zover de biggen tijdens de zoogperiode afzonderlijk zijn bijgevoerd, is dit voeder niet onder het hiervoor vermelde opgenomen. Gemiddeld bedroeg de bijvoeding de volgende hoeveelheden; hierbij zijn de gegevens aangepast aan het spenen van de biggen op een gewicht van 17 kg.

Tabel 18

BIJVOEDING BIGGEN IN KG PER GROOTGEBRACHTE BIG

	Baby- biggemeel	E.r. biggemeel	Haver	Gerst	Ondermelk
<u>Zuidholland</u>					
1956	7	-	-	-	-
1957	6	-	-	-	-
1958	8	-	-	-	-
1959	8	1	-	-	-
Voorcalculatie 1961	8	-	-	-	-
<u>Oostelijk zandgebied</u>					
1956	5	3	1	1	15
1957	5	5	1	1	15
1958	4	4	1	1	10
1959	4	4	-	1	10
Voorcalculatie 1961	5	4	-	1	12
<u>Noordbrabant</u>					
1957	4	2	1	-	3
1958	5	3	1	-	3
1959	5	3	1	-	1
Voorcalculatie 1961	5	3	1	-	2
<u>Limburg</u>					
1957	3	2	2	-	6
1958	5	2	1	-	3
1959	4	3	1	-	-
Voorcalculatie 1961	4	3	1	-	3

Aan de hand van deze gegevens is de totale bijvoeding van de biggen berekend voor de genormaliseerde zeugenstapel, waarbij is uitgegaan van 100 opfokzeugjes.

Tabel 19

TOTAAL BIJVOEDING BIGGEN IN KG PER ZEUGENSTAPEL
Voorcalculatie 1961

	Zuid- holland	Oostelijk zandgebied	Noord- brabant	Limburg
Babybiggemeel	18496	9980	7340	6128
E.r. biggemeel	-	7984	4404	4596
Haver	-	-	1468	1532
Gerst	-	1996	-	-
Ondermelk	-	23952	2936	4596

d. Waardering van de voedermiddelen

De voedermiddelen zijn gewaardeerd tegen verbruikersprijzen welke zijn ontleend aan de prijzenstatistiek van het L.E.I. Overeenkomstig de uitgangspunten van het Ministerie van Landbouw en Visserij en het Landbouwschap zijn hiervoor de gemiddelde prijzen van de afgelopen vier maanden aangehouden; in dit geval de maanden januari t/m april 1961.

De aansluiting tussen de werkelijke prijzen die op de bedrijven worden betaald en de prijzen volgens de L.E.I.-statistiek is verkregen door een vergelijking van beide prijsniveaus in het verleden. In onderstaande tabel zijn deze uitkomsten voor de belangrijkste aangekochte krachtvoerders opgenomen.

Tabel 20

VERHOUDINGSCIJFERS VAN KRACHTVOERPRIJZEN IN 1959 VOLGENS DE L.E.I.-STATISTIEK EN DE BEDRIJFSBOEKHOUDINGEN
(prijzen L.E.I.-statistiek = 100)

	Zuid- holland	Oostelijk zandgebied	Noord- brabant	Limburg
Lacto-zeugemeel	-	100	100	100
E.r.bigge- en zeugemeel	100	101	100	100
E.a.biggemeel	101	-	-	-
E.r.varkensmeel	99	99	101	99
E.a.varkensmeel	101	-	-	-

Gezien de geringe afwijkingen zowel naar boven als naar beneden in het onderzochte jaar is geen aanleiding gevonden een correctie toe te passen op de prijzen volgens de L.E.I.-prijzenstatistiek.

Voor de zandgebieden wordt ervan uitgegaan, dat de enkelvoudige granen afkomstig zijn van het eigen bedrijf. Deze zijn gewaardeerd tegen de gemiddelde telersprijs over de afgelopen vier maanden, verhoogd met een marge voor malen, kosten zakken, vracht van en naar de boerderij en grondstoffenverlies door het malen. De aardappelen zijn gewaardeerd tegen de prijs van f. 4,75 per 100 kg. Voor de vervoerde ondermelk en wei is de prijs gesteld op resp. f.5,50 en f. 1,50 per 100 kg. Deze prijs wordt eveneens gehanteerd door het Produktschap voor Zuivel voor de berekening van de zuivelwaarde van de melk.

Samengevat zijn de navolgende voederkosten in rekening gebracht.

Tabel 21

VOEDERKOSTEN IN GLD. PER ZEUGENSTAPEL EN PER WORP
Voorcalculatie 1961

	Kg	Prijs per 100 kg	Bedrag	Kg	Prijs per 100 kg	Bedrag
	Zuidholland			Oostelijk zandgebied		
Babybiggemeel	18496	33,70	6233	9980	34,05	3398
Lacto-zeugemeel	-			20960	31,70	6644
E.r.bigge- en fokzeugemeel	97003	30,75	29828	126761	30,65	38852
M.e.r.biggemeel	41573	30,30	12597	-		
E.a.biggemeel	41528	29,30	12168	2547	29,05	740
E.r.varkensmeel	-			7900	30,20	2386
Haver	7105	28,05	1993	5752	24,45	1406
Gerst	3906	29,85	1166	6243	27,70	1729
Rogge	-			8088	24,40	1973
Aardappelen	-			15992	4,75	760
Voederbieten	37400	2,50	935	29000	2,-	580
Wei	290213	1,50	4353	37500	1,50	563
Ondermelk	-			32029	5,50	1762
Mineralen en vitamines			155			132
Totaal per zeugenstapel			69428			60925
Gemiddeld per worp			255,25			262,60
	Noordbrabant			Limburg		
Babybiggemeel	7340	33,25	2441	6128	33,80	2071
Lacto-zeugemeel	25803	31,05	8012	35707	30,25	10801
E.r.bigge- en fokzeugemeel	81812	29,70	24298	70909	29,30	20776
E.r.varkensmeel	896	29,10	261	5160	29,05	1499
Haver	29568	25,40	7510	19130	25,40	4859
Gerst	10974	28,30	3106	3959	28,30	1120
Rogge	1806	24,30	439	3266	24,30	794
Aardappelen	3308	4,75	157	20280	4,75	963
Voederbieten	86700	2,-	1734	167500	2,-	3350
Ondermelk	9767	5,50	537	11088	5,50	610
Mineralen en vitamines			-			-
Totaal per zeugenstapel			48495			46843
Gemiddeld per worp			278,70			258,80

3. Strooisel

De strooiselkosten zijn eveneens bepaald aan de hand van de boekhoudgegevens van de onderzochte bedrijven. Hierbij is een verdeling gemaakt van het totale stroverbruik over fokkerij en mesterij aan de hand van specifieke mest- en fokbedrijven. Het stroverbruik voor de fokkerij was als volgt.

Tabel 22

STROVERBRUIK PER ZEUG PER DAG IN KG

	Zuid- holland	Oostelijk zandgebied	Noord- brabant	Limburg
1956	1,30	1,20		
1957	1,15	1,20	1,30	1,80
1958	1,00	1,00	1,10	1,00
1959	1,20	0,95	0,90	1,10
Voorcalculatie 1961	1,15	1,05	1,05	1,30

Het stro is gewaardeerd tegen dezelfde prijzen als bij de kostprijsberekening van de melk en de granen.

Met behulp van de hier vermelde gegevens zijn de strooiselkosten berekend.

Tabel 23

STROOISELKOSTEN PER ZEUGENSTAPEL EN PER WORP
Voorcalculatie 1961

	Totaal stro per zeugenstapel kg	Prijs per 1000 kg gld.	Strooiselkos- ten per zeu- genstapel gld.	Strooisel- kosten per worp gld.
Zuidholland	86018	66,-	5677,-	20,85
Oostelijk zandgebied	67750	53,-	3591,-	15,50
Noordbrabant	56898	53,-	3016,-	17,35
Limburg	70256	53,-	3724,-	20,55

4. Arbeidskosten

De bepaling van de arbeidskosten geschiedt overeenkomstig de gevolgde methode bij de kostprijsberekeningen van de overige producten op weide- en gemengde bedrijven.

Volgens de thans geldende uitgangspunten moeten de bedrijven, welke voor kostprijsberekeningen worden gebruikt, voldoen aan bepaalde minimumnormen ten aanzien van de arbeidsefficiency. Een uitvoerige toelichting hierop is opgenomen in hoofdstuk I van Rapport No. 356 "Kosten en opbrengsten in de landbouw per bedrijf en per produkt - voorcalculatie 1960/61".

Geheel in aansluiting aan deze berekeningen welke betrekking hebben op de produktiekosten van de melk en van de gewassen, zijn ook de arbeidskosten voor de varkenshouderij gebaseerd op de resultaten van de kostprijsbedrijven, welke voldoen aan de gestelde minimumeisen.

Voor de berekening van de arbeidskosten van de zeugenstapel is van dezelfde normuren uitgegaan als bij de kostprijsberekening van de melk en de gewassen. Bij deze normen geldt, dat deze zijn afgestemd op het aantal dieren, zoals dat gemiddeld in de desbetreffende gebieden voorkomt. Het verschil tussen Zuidholland en de zandgebieden is een gevolg van het feit, dat in Zuidholland het aantal varkens per bedrijf hoger ligt. De arbeidsnormen waren als volgt.

	Zuidholland	Zandgebieden
Uren voor verzorging zeug per jaar	28	34
Uren voor hulp bij geboorte en verzorging biggen per worp	20	20

Wegens het ontbreken van kostprijsberekeningen voor de overige produkten van Limburg is voor dit gebied een zelfde loonniveau in rekening gebracht als voor het zandgebied van Noordbrabant.

Voor de afzonderlijke gebieden zijn de volgende arbeidskosten in rekening gebracht.

Tabel 24

BEREKENING ARBEIDSKOSTEN FOKKERIJ IN GLD.
Voorcalculatie 1961

	Zuidholland	Oostelijk zandgebied	Noordbrabant	Limburg
Arbeidskosten voor verzorging zeug per jaar	53,-	60,-	57,-	57,-
Arbeidskosten voor hulp bij geboorte en verzorging biggen per worp	38,-	35,-	34,-	34,-
Arbeidskosten per zeugenstapel	21442,-	18972,-	14648,-	14793,-
Arbeidskosten per worp	78,85	81,80	84,20	81,75

5. Beloning voor bedrijfsleiding

Deze post berust op een afspraak tussen het Ministerie van Landbouw en Visserij en het Landbouwschap en bedraagt voor de weidebedrijven 11% en voor de gemengde bedrijven op zandgrond 10% van het totaal van de arbeidskosten, werktuigkosten en rentekosten. Op grond van deze afspraak zijn de kosten voor de beloning voor bedrijfsleiding per gemiddelde worp als volgt berekend.

Zuidholland	f. 10,-
Oostelijk zandgebied	" 9,40
Noordbrabant	" 9,75
Limburg	" 9,45

6. Huisvestings- en uitloopkosten

a. Huisvestingskosten

De varkens zijn in zeer veel gevallen gehuisvest in de bedrijfsgebouwen. Het is niet mogelijk de huisvestingskosten van de varkens nauwkeurig vast te stellen. De kosten zijn daarom berekend aan de hand van normbedragen, welke eveneens zijn gebruikt bij de afsplitsing van de gebouwenkosten voor de overige bedrijfsonderdelen op weide- en gemengde bedrijven. Deze normkosten zijn voor een zeug f. 32,- per jaar en voor een opfokzeug f. 8,- per jaar. Rekening gehouden met de opbouw van de zeugenstapel zijn de huisvestingskosten als volgt te becijferen.

Tabel 25

HUISVESTINGSKOSTEN IN GLD. PER ZEUGENSTAPEL

	Zuid- holland	Oostelijk zandgebied	Noord- brabant	Limburg
Opfokzeugen	384,-	335,-	368,-	339,-
Fokzeugen	5022,-	4316,-	3279,-	3381,-
Totaal	5406,-	4651,-	3647,-	3720,-

b. Kosten uitloop

De zeugen hebben in de meeste gevallen ook uitloop. Veelal bestaat deze uit een perceel grasland, zodat de dieren weidegras kunnen opnemen. In andere gevallen is de uitloop een kaal perceel, maar dan wordt gras bijgevoerd. De hoeveelheid gras die door de zeugen wordt opgenomen, is in de praktijk niet nauwkeurig vast te stellen. Voor de berekening is aangenomen, dat per zeug 3 are grasland beschikbaar is. De kosten per ha grasland bedragen ongeveer f. 525,-, zodat de kosten van uitloop per zeug per jaar f. 15,75 zijn.

De uitloopkosten per zeugenstapel bedragen voor:

Zuidholland	f. 3228,-
Oostelijk zandgebied	" 2784,-
Noordbrabant	" 2338,-
Limburg	" 2332,-

c. Samenvatting huisvestings- en uitloopkosten

De kosten van huisvesting en uitloop zijn als volgt samengevat.

Tabel 26

KOSTEN HUISVESTING EN UITLOOP IN GLD. PER ZEUGENSTAPEL EN PER WORP
Voorcalculatie 1961

	Zuid- holland	Oostelijk zandgebied	Noord- brabant	Limburg
Huisvesting per zeugen- stapel	5406,-	4651,-	3647,-	3720,-
Uitloop per zeugenstapel	3228,-	2784,-	2338,-	2332,-
Totaal per zeugenstapel	8634,-	7435,-	5985,-	6052,-
Gemiddeld per worp	31,75	32,05	34,40	33,45

7. Inventariskosten

De inventariskosten zijn eveneens normatief berekend. De aangehouden normen bedragen f. 3,- per fokzeug per jaar en f. 2,- per opfokzeug per jaar.

De kosten per zeugenstapel en per worp zijn in de volgende tabel berekend.

Tabel 27

INVENTARISKOSTEN IN GLD. PER ZEUGENSTAPEL EN PER WORP
Voorcalculatie 1961

	Zuid- holland	Oostelijk zandgebied	Noord- brabant	Limburg
Opfokzeugen	96,-	84,-	92,-	85,-
Fokzeugen	471,-	405,-	307,-	317,-
Totaal per zeugenstapel	567,-	489,-	399,-	402,-
Gemiddeld per worp	2,10	2,10	2,30	2,20

8. Kosten dierenarts

Onder deze post zijn begrepen de kosten van de normale dierenartsbezoeken, de voorbehoedende entingen tegen pest en de kosten van castratie.

Voor de normale dierenartsbezoeken zijn de kosten inclusief de medicijnen gesteld op gemiddeld f. 1,- per zeug die levende biggen heeft gebracht.

Het sterfterisico wegens pest is buiten beschouwing gelaten; aangenomen is dat de zeugen telkens voor iedere worp worden geënt.

De kosten van enting tegen pest zijn, behalve van de kosten van de entstof, afhankelijk van het aantal dieren dat gelijktijdig wordt behandeld. De kosten zijn gesteld op gemiddeld f. 4,- per zeug die levende biggen heeft gebracht.

De kosten van castratie bedragen gemiddeld f. 0,50 per big.

Verder is ervan uitgegaan, dat in Zuidholland behalve de beertjes nog ca. 15% van het aantal zeugjes wordt gecastreerd. Dit betekent dat voor dit gebied in totaal 58% van alle biggen deze behandeling ondergaat. Voor de zandgebieden is dit alleen met de beertjes het geval, dus de helft van het aantal biggen.

De kosten van dierenarts en castratie bedragen als volgt.

Tabel 28

KOSTEN DIERENARTS IN GLD. PER ZEUGENSTAPEL EN PER WORP
Voorcalculatie 1961

	Zuid- holland	Oostelijk zandgebied	Noord- brabant	Limburg
Normale bezoeken incl. medicijnen	281,-	240,-	183,-	188,-
Enten van zeugen tegen pest	1124,-	960,-	732,-	752,-
Castratie	670,-	499,-	367,-	383,-
Totaal per zeugenstapel	2075,-	1699,-	1282,-	1323,-
Gemiddeld per worp	7,65	7,30	7,35	7,30

9. Overige kosten

Deze post omvat het geschatte aandeel van de varkenshouderij in de algemene kosten zoals abonnementen, boekhouding, telefoon enz. Voor de fokkerij is dit bedrag gesteld op f. 2,- per zeug per jaar. De gemiddelde kosten per worp bedragen voor:

Zuidholland	f. 1,50
Oostelijk zandgebied	" 1,50
Noordbrabant	" 1,70
Limburg	" 1,65

10. Rente

Over de geïnvesteerde bedragen is rente berckend bij het gemiddelde prijspeil van de produktiemiddelen tegen een rentevoet van 4 $\frac{1}{2}$ %. Bij de berekening is de tijdsduur van elk van de afzonderlijke investeringen in de beschouwing betrokken. De rentekosten bedragen gemiddeld per worp voor:

Zuidholland	f. 9,90
Oostelijk zandgebied	" 10,20
Noordbrabant	" 11,-
Limburg	" 10,40

11. Netto-opbrengst verkochte zeugen

De tot nu toe genoemde kosten hebben behalve voor het voortbrengen van biggen ook bijgedragen in de groei van de zeugen. De opbrengsten van de verkochte zeugen kunnen als nevenopbrengst worden beschouwd en dienen daarom op de kosten in mindering te worden gebracht. Nu kunnen de verkochte zeugen nog weer in twee groepen worden gesplitst, namelijk de als slachtzeug verkochte dieren en de dieren die zijn verkocht zonder ooit biggen te hebben voortgebracht. Deze laatste categorie brengt de prijs op van mestvarkens. Zou men de opbrengst van deze dieren op de kosten van de fokkerij in mindering brengen, dan wordt een eventuele winst of verlies op deze dieren overgebracht naar de fokkerij.

Om dit te voorkomen zijn de als mestvarken verkochte dieren gewaardeerd tegen de kostprijs van overeenkomstige mestvarkens.

De prijs van de als slachtzeug verkochte dieren is ontleend aan de gegevens volgens de bedrijfsboekhoudingen in de jaren 1956 t/m 1959.

Tabel 29

NETTO-OPBRENGSTPRIJS IN GLD. PER KG LEVEND GEWICHT VAN SLACHTZEUGEN VAN CA. 180 KG

	Zuid- holland	Oostelijk zandgebied	Noord- brabant	Limburg
1956	1,53	1,50	(1,46)	(1,43)
1957	1,65	1,56	1,54	1,55
1958	1,49	1,53	1,46	1,42
1959	1,64	1,58	1,58	1,52
Voorcalculatie 1961	1,57	1,54	1,51	1,48

( ) = schatting

Bij de bepaling van de in rekening te brengen prijs voor de voorcalculatie zijn de prijsfluctuaties in de jaren 1956 t/m 1959 in aanmerking genomen.

Het prijsniveau van de voorcalculatie is gesteld op het gemiddelde prijspeil dat in deze jaren op de onderzochte bedrijven is gerealiseerd.

Opgemerkt zij dat het op deze wijze incalculeren van een genormaliseerde prijs van slachtzeugen betekent, dat de kostprijs van de big zich niet wijzigt als gevolg van prijsfluctuaties op korte termijn in de uitstoot van slachtzeugen. Een inkrimping van de fokkerij door een dalende rentabiliteit in de varkenshouderij zou dan namelijk een stijging van de kostprijs van de big ten gevolge hebben.

De prijs van de ziek verkochte dieren is gesteld op f. 1,15 per kg levend gewicht. Het levend gewicht van deze dieren is berekend voor 1e-worpszeugen op 100 kg en voor oudere zeugen op 150 kg.

Op de opbrengst van de verkochte zeugen moet de waarde van de opfokzeugen in mindering worden gebracht. Aangezien voor de fokkerij de beste biggen worden uitgekozen, zijn de opfokzeugen gewaardeerd tegen een bedrag dat f. 10,- ligt boven de gemiddelde kostprijs van de big.

Het gewicht van de verkochte dieren is afhankelijk van de leeftijd waarop ze worden verkocht. Het levend gewicht is bepaald op het moment dat de zeugen voor de mesterij worden bestemd of als slachtzeug worden verkocht. De gewichten van deze zeugen zijn als volgt weergegeven.

Tabel 30

LEVEND GEWICHT IN KG VAN VOOR DE MESTERIJ BESTEMDE OF ALS SLACHTZEUG VERKOCHTE ZEUGEN

	Zuidholland			Oostelijk zandgebied			Noordbrabant			Limburg		
	verkocht voor dekken	gust ge-bleven	biggen ge-bracht	verkocht voor dekken	gust ge-bleven	biggen ge-bracht	verkocht voor dekken	gust ge-bleven	biggen ge-bracht	verkocht voor dekken	gust ge-bleven	biggen ge-bracht
1e worp												
1956	90	125	140	100	120	120						
1957	100	135	130	95	130	130	80	120	135	95	125	140
1958	80	120	125	80	110	140	90	135	145	100	135	140
1959	95	130	140	85	150	140	90	140	135	100	135	140
Voorcalc. 1961	90	130	135	90	130	135	90	130	140	100	130	140
2e worp												
1956		170	140		150	145						
1957		140	150		145	150		190	185		175	165
1958		160	165		155	160		165	175		190	170
1959		150	150		145	165		190	155		195	190
Voorcalc. 1961		155	150		150	155		180	170		185	175
3e worp												
1956		170	170		200	170						
1957		220	150		190	155		195	180		205	185
1958		175	155		190	190		220	190		185	200
1959		180	155		220	165		225	200		180	190
Voorcalc. 1961		185	155		195	170		210	190		190	190
4e worp												
1956		200	165		205	185						
1957		215	150		185	195		265			205	195
1958		200	180		190	190		205	165		210	215
1959		170	165		210	200		220	190		220	225
Voorcalc. 1961		195	165		200	190		230	200		210	210
5e worp en ouder												
1956		210	160		220	195						
1957		200	185		220	185		220	205		240	195
1958		225	175		210	195		260	225		225	215
1959		195	180		225	210		225	220		230	215
Voorcalc. 1961		210	175		220	195		235	215		230	210

Met behulp van de opbouw van de zeugenstapel, de gewichten en de opbrengstprijzen van de verschillende categorieën verkochte zeugen is de netto-opbrengst per zeugenstapel en per worp als volgt berekend.

Tabel 31

NETTO-OPBRENGST VERKOCHTE ZEUGEN PER ZEUGENSTAPEL EN PER WORP
Voorcalculatie 1961

	Kg	Prijs	Bedrag	Kg	Prijs	Bedrag
	Zuidholland			Oostelijk zandgebied		
Opfokzeugjes - verkocht voor dekken	720	1,73	1246,-	1080	1,67	1804,-
- gust gebleven	1560	1,71	2668,-	1560	1,67	2605,-
Slachtzeugen	12215	1,57	19178,-	11960	1,54	18418,-
Ziek verkochte zeugen	250	1,15	288,-	500	1,15	575,-
Totaalopbrengst			23380,-			23402,-
Kosten 100 opfokzeugjes			5160,-			5000,-
Totaal netto-opbrengst			18220,-			18402,-
Netto-opbrengst per worp			67,00			79,30
	Noordbrabant			Limburg		
Opfokzeugjes - verkocht voor dekken	1530	1,68	2570,-	1000	1,58	1580,-
- gust gebleven	1560	1,64	2558,-	2080	1,59	3307,-
Slachtzeugen	12360	1,51	18664,-	12760	1,48	18885,-
Ziek verkochte zeugen	400	1,15	460,-	150	1,15	173,-
Totaalopbrengst			24252,-			23945,-
Kosten 100 opfokzeugjes			4960,-			4800,-
Totaal netto-opbrengst			19292,-			19145,-
Netto-opbrengst per worp			110,85			105,75

12. Waarde mest

De waarde van de mest is bepaald aan de hand van normen.

Tabel 32

MESTPRODUKTIE PER DIER PER JAAR EN DE WAARDE VAN DE MEST

	Werkzame stikstof	Fosfor-zuur	Kali	Organische stof	Totale waarde
	kg	kg	kg	gld.	gld.
Zeugen	5	7	14	2,50	16,40
Opfokzeugen en mestvarkens	3	4	7	1,50	9,25

Met behulp van de in bovenstaande tabel vermelde normen is de gemiddelde waarde van de mestproduktie per worp berekend.

Zuidholland	f. 11,10
Oostelijk zandgebied	" 11,20
Noordbrabant	" 12,10
Limburg	" 11,75

HOOFDSTUK III

DE MESTERIJ

§ 1. Begin- en eindgewichten

De berekening van de produktiekosten is uitgevoerd voor mestvarkens bij verschillende eindgewichten.

Tabel 33 bevat een overzicht van de variatie in begin- en eindgewicht van mestvarkens volgens de onderzochte bedrijven.

Tabel 33

PROCENTUELE VERDELING VAN DE MESTVARKENS NAAR BEGIN- EN EINDEGEWICHT

	Begingewicht in kg				Eindgewicht in kg			
	<15	15-19	20-24	>24	<101	101-120	121-140	>140
	%	%	%	%	%	%	%	%
<u>Zuidholland</u>								
1956	11	20	21	48	16	39	25	20
1957	10	18	25	47	11	46	27	16
1958	9	19	32	40	7	49	24	20
1959	11	23	23	43	6	63	23	8
<u>Oostelijk zandgebied</u>								
1956	11	36	34	19	88	10	2	-
1957	9	33	41	17	88	11	1	-
1958	4	28	50	18	84	13	3	-
1959	5	28	46	21	72	27	1	-
<u>Noordbrabant</u>								
1956								
1957	10	35	38	17	72	22	5	1
1958	7	43	36	14	63	32	4	1
1959	6	46	37	11	39	55	6	-
<u>Limburg</u>								
1956								
1957	35	52	11	2	45	48	6	1
1958	29	63	8	-	42	53	4	1
1959	21	66	13	-	42	55	3	-

Uit de tabel blijkt dat het aantal biggen met een begingewicht van 15-19 kg voor Noordbrabant en Limburg toeneemt.

De eindgewichten van de mestvarkens liggen in Zuidholland hoofdzakelijk in de zwaardere gewichtsklassen (101 tot 140 kg). Voor het oostelijk zandgebied ligt het zwaartepunt in de groep mestvarkens beneden de 101 kg.

Met behulp van de beschikbare gegevens zijn de berekeningen opgesteld voor mestvarkens met een begingewicht van $\pm$ 17 kg en eindgewichten van 110 kg en 130 kg voor Zuidholland en 90 kg en 110 kg voor

de zandgebieden. Voor de eindgewichten waarover onvoldoende gegevens ter beschikking staan, moest een berekening achterwege blijven, zoals een berekening bij een eindgewicht van 90 kg en 150 kg voor Zuidholland.

Verder zij opgemerkt, dat de gegeven eindgewichten betrekking hebben op de kg levend eindgewicht. Hieraan kunnen echter geen al te grote waarden worden toegekend. De einduitkomsten van de berekeningen zullen daarom gelden bij bepaalde kg geslacht gewicht, waarover wel exacte gegevens bekend zijn. In paragraaf 4 onder punt 15 zijn deze gegevens nader uitgewerkt. Voorlopig worden de berekeningen ingedeeld naar mestvarkens met een verschillend levend eindgewicht.

§ 2. D e l e n g t e v a n d e m e s t p e r i o d e

Aan de hand van de gegevens uit de boekhoudingen is de lengte van de mestperiode bepaald.

Tabel 34

MESTDUUR IN DAGEN BIJ MESTEN VAN BIGGEN MET EEN BEGINGEWICHT
VAN + 17 KG

	Zuid- holland	Oostelijk zandgebied	Noord- brabant	Limburg
<u>Levend eindgewicht 90 kg</u>				
1956		126		
1957		129	136	126
1958		129	135	125
1959		130	129	125
Voorcalculatie 1961		129	133	125
<u>Levend eindgewicht 110 kg</u>				
1956	175	153		
1957	187	161	162	153
1958	184	160	163	154
1959	177	158	156	156
Voorcalculatie 1961	181	158	160	154
<u>Levend eindgewicht 130 kg</u>				
1956	205			
1957	219			
1958	216			
1959	208			
Voorcalculatie 1961	212			

Voor een uitvoerige toelichting op de wijze van bepalen van de lengte van de mestperiode wordt verwezen naar Nota No. 124 van het Landbouw-Economisch Instituut: "De groeicurve van mestvarkens in Zuidholland".

§ 3. Het uitvalrisico

Het uitvalrisico is eveneens bepaald aan de hand van de gegevens uit de boekhoudingen. Het uitvalpercentage is berekend voor biggen met een levend gewicht van + 17 kg. Evenals voor de fokkerij is ook bij de mesterij de sterfte wegens varkenspest buiten beschouwing gelaten.

UITVAL IN PROCENTEN VAN HET BEGINAANTAL BIJ MESTEN Tabel 35
VAN BIGGEN VAN + 17 KG

	Zuid- holland	Oostelijk zandgebied	Noord- brabant	Limburg
<u>Levend eindgewicht 90 kg</u>				
1956		5,0		
1957		3,9	5,4	4,6
1958		4,3	4,0	5,6
1959		5,0	4,6	4,4
Voorcalculatie 1961		4,6	4,6	4,9
<u>Levend eindgewicht 110 kg</u>				
1956	6,2	5,8		
1957	5,7	4,6	6,4	5,1
1958	5,6	4,8	4,6	6,0
1959	5,3	5,3	4,9	4,7
Voorcalculatie 1961	5,7	5,1	5,2	5,3
<u>Levend eindgewicht 130 kg</u>				
1956	6,7			
1957	6,2			
1958	6,0			
1959	5,5			
Voorcalculatie 1961	6,1			

Op grond van deze uitvalcijfers is berekend hoeveel dieren moeten worden opgelegd om 1 mestvarken op de verschillende eindgewichten te kunnen afleveren. Hierbij is de uitval nog gesplitst in gestorven en ziek verkochte dieren.

VERLOOP VAN HET AANTAL VOOR DE MESTERIJ OPGELEGDE BIGGEN Tabel 36
Voorcalculatie 1961

	Aantal biggen opgelegd	Uitval		Aantal mestvarkens afgeleverd
		gestorven	ziek verkocht	
<u>Zuidholland</u>				
Levend eindgewicht 110 kg	1,060	0,050	0,010	1,000
" " 130 kg	1,065	0,053	0,012	1,000
<u>Oostelijk zandgebied</u>				
Levend eindgewicht 90 kg	1,048	0,042	0,006	1,000
" " 110 kg	1,054	0,045	0,009	1,000
<u>Noordbrabant</u>				
Levend eindgewicht 90 kg	1,048	0,043	0,005	1,000
" " 110 kg	1,055	0,047	0,008	1,000
<u>Limburg</u>				
Levend eindgewicht 90 kg	1,052	0,046	0,006	1,000
" " 110 kg	1,056	0,048	0,008	1,000

§ 4. De kosten

1. Kosten big

Daar deze berekening in de eerste plaats ten behoeve van het overheidsbeleid wordt gemaakt, is de big bij de kosten van de mest-
rij gewaardeerd tegen kostprijs. In het overheidsbeleid wordt name-
lijk de gehele varkenshouderij als een geheel gezien. Aan het vrije
spel van vraag en aanbod op de markt van de verschillende categorie-
en varkens wordt dan overgelaten, hoe de verdeling van de totale winst
over de verschillende onderdelen van de varkenshouderij zal zijn. Voor
een individuele boer geldt natuurlijk, dat hij moet rekenen met de
aankoopprijs.

Rekening houdende met het aantal biggen dat volgens tabel 36
moet worden opgelegd om een varken van een bepaald eindgewicht te
verkrijgen, zijn de volgende kosten van de big per afgeleverd mest-
varken in rekening gebracht.

KOSTEN BIGGEN IN GULDENS PER AFGELEVERD MESTVARKEN Tabel 37
Voorcalculatie 1961

Levend eindgew.	Zuid- holland	Oostelijk zandgebied	Noord- brabant	Limburg
90 kg		41,90	41,50	40,00
110 kg	44,10	42,15	41,80	40,15
130 kg	44,30			

2. Aankoopkosten big

De biggen worden in vele gevallen niet op hetzelfde bedrijf,
waar ze gefokt zijn, ook gemest. In deze gevallen verwisselen de big-
gen dus van eigenaar, waarbij de tussenhandel vaak zijn bemiddeling
verleent. Aangenomen is, dat gemiddeld de helft van de varkens als
big wordt verhandeld.

Bij een marge van f. 2,50 per verhandelde big betekent dit, dat
per opgelegde big gemiddeld f. 1,25 aan aankoopkosten moet worden in-
gecalculeerd.

Rekening gehouden met het aantal opgelegde biggen per afgeleverd
mestvarken bedragen de aankoopkosten big als volgt.

AANKOOPKOSTEN BIG IN GULDENS PER AFGELEVERD MESTVARKEN Tabel 38
Voorcalculatie 1961

Levend eindgewicht	Zuid- holland	Oostelijk zandgebied	Noord- brabant	Limburg
90 kg		1,30	1,30	1,30
110 kg	1,35	1,30	1,30	1,30
130 kg	1,35			

3. Voederkosten

Het voederverbruik van de mestvarkens is bepaald aan de hand van
het voederverbruik per dag. Dit laatste is ontleend aan de boekhoudin-
gen. Hiertoe zijn de gegevens van de varkens, die op verschillend ge-
wicht voor de mesterij zijn opgelegd, op elkaar afgestemd. Het voeder-
verbruik is hierbij aangegeven voor varkens met een begingewicht van $\pm$ 17kg.

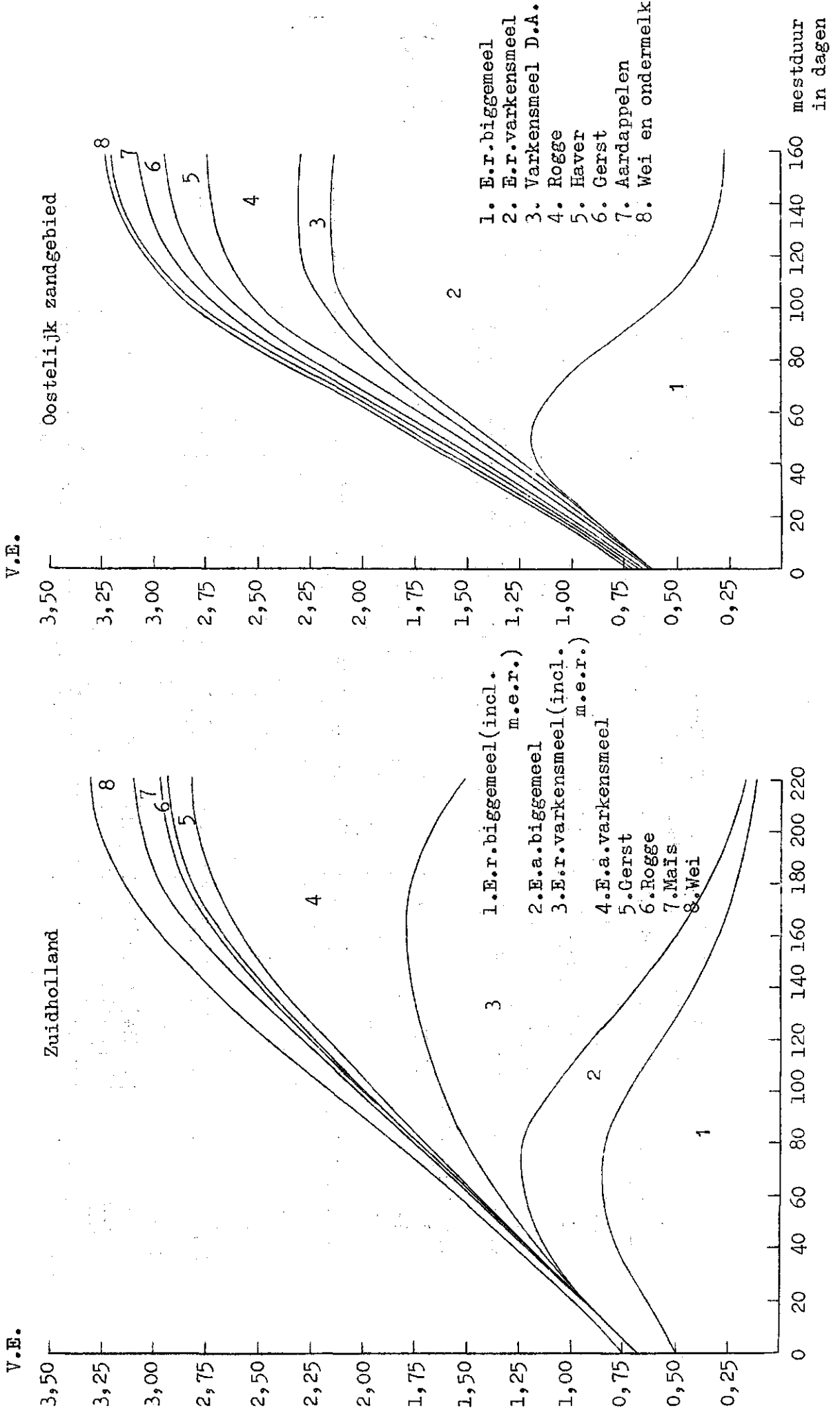

Tabel 39

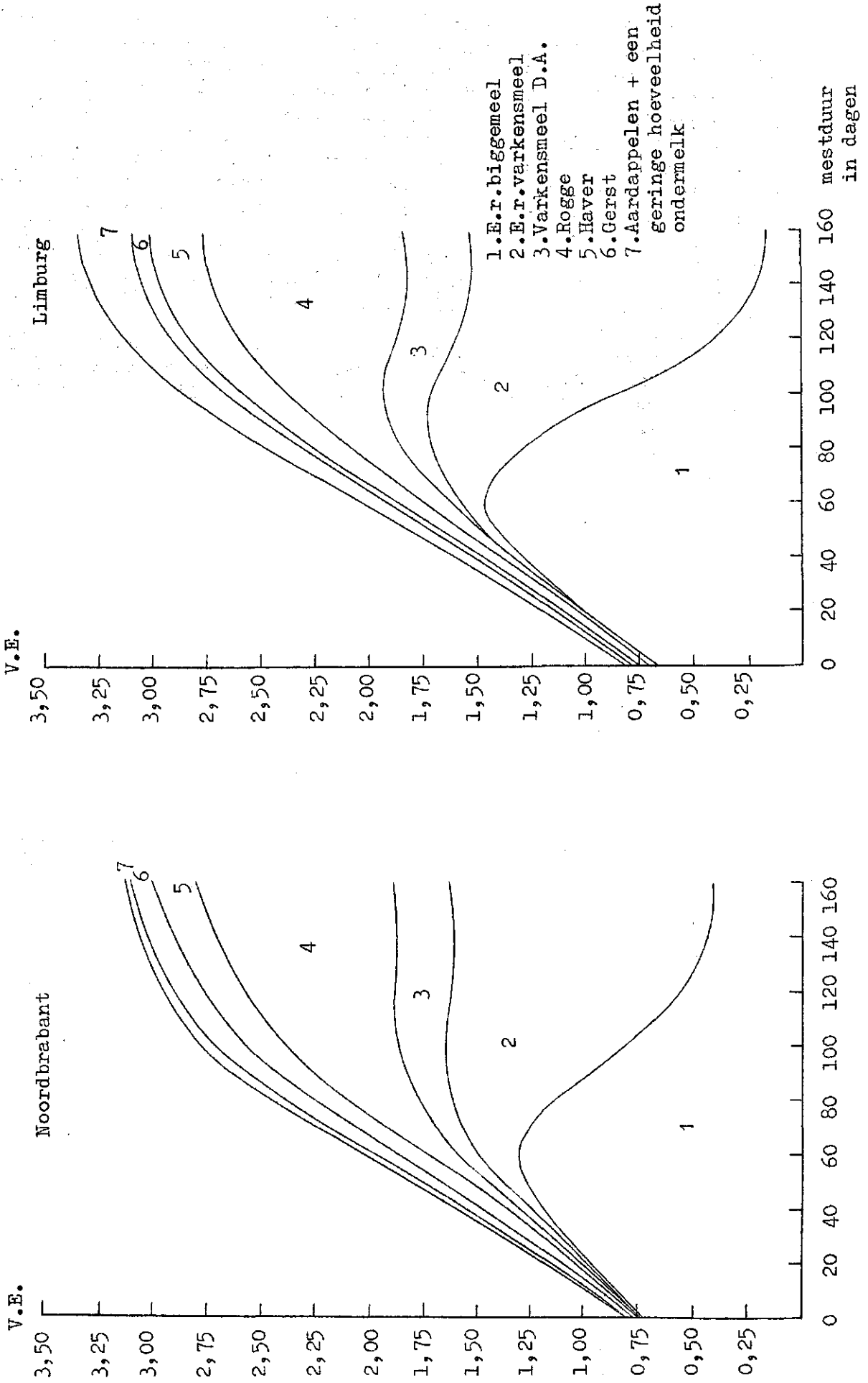
WOEDERVERBRUIK IN V.E. PER 100 MESTVARKENDAGEN IN OPEENVOLGENDE 10-DAAGSE PERIODEN,
WAARBIJ IS UITGEGAAN VAN BIGGEN VAN * 17 KG

Dagen na het begin	5	15	25	35	45	55	65	75	85	95	105	115	125	135	145	155	165	175	185	195	205	215	
<u>Zuidholland</u>																							
1956	94	104	116	130	145	160	174	188	202	215	228	241	254	267	280	292	302	311	318	323	327	330	
1957	85	96	107	119	132	145	159	174	190	205	220	234	247	259	271	281	291	290	306	311	315	319	
1958	74	87	100	113	127	142	157	172	188	203	218	234	249	264	279	292	302	309	314	318	322	324	
1959	73	88	103	119	134	149	164	179	194	209	224	239	254	269	284	299	311	323	333	340	346	350	
Voorcalculatie 1961	82	94	107	120	135	149	164	179	194	208	223	237	251	265	279	291	302	311	318	323	328	331	
<u>Oostelijk zandgebied</u>																							
1956	90	110	131	152	175	199	223	247	267	283	297	308	315	320	323	324							
1957	84	104	125	146	169	191	213	235	257	279	297	308	317	322	327	330							
1958	80	97	115	136	158	184	210	234	256	273	288	300	308	314	318	322							
1959	66	91	110	129	149	169	188	208	233	254	271	286	296	306	314	320							
Voorcalculatie 1961	80	100	120	141	163	186	209	231	253	272	288	300	309	316	321	324							
<u>Noordbrabant</u>																							
1957	93	111	130	150	171	196	219	238	256	270	282	292	302	309	314	318	320						
1958	90	104	120	137	157	181	205	225	243	257	269	277	285	291	297	301	304						
1959	90	112	131	153	175	195	216	239	260	280	292	301	308	312	315	316	317						
Voorcalculatie 1961	91	109	127	147	168	191	213	234	253	269	281	290	298	304	309	312	314						
<u>Limburg</u>																							
1957	98	114	131	149	169	190	211	232	251	270	286	299	309	318	326	330							
1958	87	108	130	152	174	196	218	239	260	280	300	316	328	335	341	345							
1959	84	106	128	150	170	190	212	233	253	274	290	304	314	318	322	324							
Voorcalculatie 1961	90	110	130	150	171	192	214	235	255	275	292	306	317	325	330	333							

VOEDERVERBRUIK PER MESTVARKEN PER DAG IN VOEDERENHEIDEN
 GESPLITST NAAR VOEDERSOORT
 VOORCALCULATIE 1961

VOEDERVERBRUK PER MESTVARKEN PER DAG IN VOEDEREENHEDEN
 GESPLITST NAAR VOEDERSOORT
 VOORCALCULATIE 1961

Met behulp van de in tabel 39 vermelde cijfers is het voeder-
verbruik per afgeleverd varken berekend. Hierbij is ook het voeder
van de gestorven en ziek verkochte dieren opgenomen.

Evenals bij de fokkerij zijn de voedermiddelen in deze bereke-
ning gewaardeerd tegen de gemiddelde prijzen over de maanden januari
tot en met april 1961. De opbouw van het voederverbruik voor de voor-
calculatie is in bijgaande grafieken weergegeven. Hierbij is voor de
zandgebieden ten opzichte van voorgaande berekening een verschuiving
te constateren van granen en aardappelen naar mengvoerders.

Bij het in tabel 39 vermelde voederverbruik zijn geen voederbie-
ten begrepen. Op de onderzochte bedrijven in Limburg werden echter
nog al wat voederbieten verstrekt; gemiddeld bedroeg dit 0,2 kg per
varken per dag. Bij de bepaling van de voederkosten zijn deze voe-
derbieten wel opgenomen.

De waardering van de vervoederde hoeveelheden geschiedde op
overeenkomstige wijze als voor de fokkerij, zodat de in rekening ge-
brachte prijzen eveneens aansluiten aan de werkelijk betaalde prijzen
(tabel 20).

Tabel 40

VOEDERKOSTEN PER AFGELEVERD MESTVARKEN
Voorcalculatie 1961

	Prijs per 100 kg	V.E.	Kg voeder	Bedrag	V.E.	Kg voeder	Bedrag
<u>Zuidholland</u>			110 kg			130 kg	
E.r. biggemeel	30,75	78	80	24,60	83	85	26,14
M.e.r. biggemeel	30,30	33	34	10,30	35	36	10,91
E.a. biggemeel	29,30	58	61	17,87	61	64	18,75
E.r. varkensmeel	30,30	64	64	19,39	92	92	27,88
M.e.r. varkensmeel	30,10	34	34	10,23	50	50	15,05
E.a. varkensmeel	29,15	60	60	17,49	94	94	27,40
Rogge	25,65	2	2	0,51	3	3	0,77
Gerst	29,85	9	9	2,69	12	12	3,58
Maïs	26,85	7	6	1,61	11	10	2,69
Wei	1,50	22	281	4,22	29	360	5,40
Totaal (afgerond)		367		108,90	470		138,55
<u>Oostelijk zandgebied</u>			90 kg			110 kg	
E.r. biggemeel	30,65	112	114	34,94	122	124	38,01
E.r. varkensmeel	30,20	98	98	29,60	154	154	46,51
Varkensmeel D.A.	32,55	7	7	2,28	11	11	3,58
Rogge	24,40	18	18	4,39	30	30	7,32
Haver	24,45	14	16	3,91	19	22	5,38
Gerst	27,70	8	8	2,22	12	12	3,32
Aardappelen	4,75	5	20	0,95	8	32	1,52
Wei	1,50	2	23	0,35	2	34	0,51
Ondermelk	5,50	2	18	0,99	2	18	0,99
Totaal (afgerond)		266		79,65	360		107,15
<u>Noordbrabant</u>			90 kg			110 kg	
E.r. biggemeel	29,70	130	133	39,50	144	147	43,66
E.r. varkensmeel	29,10	61	61	17,75	94	94	27,35
Varkensmeel D.A.	32,35	17	17	5,50	24	24	7,76
Rogge	24,30	35	35	8,51	57	58	14,09
Haver	25,40	18	21	5,33	24	27	6,86
Gerst	28,30	14	14	3,96	17	17	4,81
Aardappelen	4,75	3	12	0,57	4	14	0,67
Ondermelk	5,50	1	9	0,50	1	10	0,55
Totaal (afgerond)		279		81,60	365		105,75
<u>Limburg</u>			90 kg			110 kg	
E.r. biggemeel	29,30	134	137	40,14	142	145	42,49
E.r. varkensmeel	29,05	45	45	13,07	83	83	24,11
Varkensmeel D.A.	31,50	12	12	3,78	21	21	6,62
Rogge	24,30	29	29	7,05	54	55	13,37
Haver	25,40	18	21	5,33	26	29	7,37
Gerst	28,30	5	5	1,42	7	7	1,98
Aardappelen	4,75	16	64	3,04	23	90	4,28
Ondermelk	5,50	1	10	0,55	2	12	0,66
Voederbieten	2,-		25	0,50		31	0,62
Totaal (afgerond)		260		74,90	358		101,50

4. Strooisel

Het strooiselverbruik is bepaald aan de hand van de boekhoudgegevens. Daar er bedrijven zijn die weinig of geen stro gebruiken komt het gemiddelde stroverbruik laag uit.

Tabel 41

STROVERBRUIK PER MESTVARKEN PER DAG IN KG

	Zuid- holland	Oostelijk zandgebied	Noord- brabant	Lim- burg
1956	0,30	0,40		
1957	0,30	0,40	0,40	0,50
1958	0,35	0,30	0,35	0,40
1959	0,30	0,30	0,25	0,40
Voorcalculatie 1961	0,30	0,35	0,35	0,40

De prijs van het stro is bepaald overeenkomstig de hiervoor geldende uitgangspunten en is gelijk aan de prijs die ook voor de rundveehouderij en de gewassen wordt ingecalculleerd.

Met behulp van deze gegevens zijn de strooiselkosten voor de voorcalculatie in tabel 42 berekend.

Tabel 42

STROOISELKOSTEN PER AFGELEVERD MESTVARKEN Voorcalculatie 1961

	Zuidholland		Oostelijk zandgebied		Noord- brabant		Limburg	
Prijs per 1000 kg	66 gld.		53 gld.		53 gld.		53 gld.	
Afleverings- gewicht	kg stro	be- drag	kg stro	be- drag	kg stro	be- drag	kg stro	be- drag
90 kg			46	2,45	47	2,50	51	2,70
110 kg	56	3,70	56	2,95	57	3,00	63	3,35
130 kg	65	4,30						

5. Arbeidskosten

Voor de mesterij zijn de arbeidskosten op overeenkomstige wijze bepaald als voor de fokkerij. De normen, die ook worden gebruikt bij de kostprijsberekening van de melk en de gewassen, bedragen voor Zuidholland 18 uur en voor de zandgebieden 24 uur per mestvarken per jaar. Het verschil tussen Zuidholland en de zandgebieden vindt zijn oorzaak in de grotere aantallen varkens per bedrijf in Zuidholland.

Een nadere uiteenzetting over de waardering van de gewerkte uren is vermeld bij de arbeidskosten voor de fokkerij.

De navolgende arbeidskosten per afgeleverd mestvarken zijn in rekening gebracht.

Tabel 43

BEREKENING ARBEIDSKOSTEN MESTERIJ IN GLD.
Voorcalculatie 1961

	Zuid- holland	Oostelijk zandgebied	Noord- brabant	Limburg
Arbeidskosten voor verzor- ging per mestvarken per jaar	34,-	42,-	40,-	40,-
Arbeidskosten per afgele- verd mestvarken van 90 kg		15,10	14,95	14,05
110 kg	17,25	18,60	18,05	17,35
130 kg	20,20			

6. Beloning voor bedrijfsleiding

Volgens afspraak tussen het Ministerie van Landbouw en het Landbouwschap gelden thans bepaalde percentages van de bewerkingskosten en rentekosten ter berekening van de beloning voor bedrijfsleiding per afgeleverd mestvarken.

Dit percentage bedraagt voor Zuidholland 11% en voor de zandgebieden 10%.

De hieraan ontleende bedragen zijn in de volgende tabel weergegeven.

Tabel 44

BELONING VOOR BEDRIJFSLEIDING IN GLD. PER
AFGELEVERD MESTVARKEN
Voorcalculatie 1961

Afleverings- gewicht	Zuid- holland	Oostelijk zandgebied	Noord- brabant	Limburg
90 kg		1,75	1,75	1,60
110 kg	2,30	2,15	2,10	2,05
130 kg	2,75			

7. Huisvesting

De kosten voor huisvesting zijn berekend op basis van een normbedrag van f. 8,- per mestvarken per jaar. Per afgeleverd mestvarken bedragen de huisvestingskosten als volgt.

Tabel 45

KOSTEN VAN HUISVESTING IN GLD. PER AFGELEVERD MESTVARKEN
Voorcalculatie 1961

Afleverings- gewicht	Zuid- holland	Oostelijk zandgebied	Noord- brabant	Limburg
90 kg		2,85	2,95	2,80
110 kg	4,05	3,55	3,55	3,45
130 kg	4,75			

8. Inventariskosten

Deze post is berekend aan de hand van een normbedrag van f.2,- per varken per jaar. Per afgeleverd mestvarken zijn de volgende inventariskosten in rekening gebracht.

Tabel 46

INVENTARISKOSTEN IN GLD. PER AFGELEVERD MESTVARKEN Voorcalculatie 1961

Afleveringsgewicht	Zuid-holland	Oostelijk zandgebied	Noord-brabant	Limburg
90 kg		0,70	0,75	0,70
110 kg	1,00	0,90	0,90	0,85
130 kg	1,20			

9. Kosten dierenarts

Om het risico van pest zoveel mogelijk uit te schakelen is het nodig de varkens te laten enten. Om deze reden is bij de mesterij een bedrag van f. 2,- per mestvarken opgenomen. De kosten van overige dierenartsbezoeken zijn ongewijzigd uit voorgaande berekeningen overgenomen en zijn gesteld op f. 0,20 per afgeleverd mestvarken. Voor alle gebieden is in totaal f. 2,20 per afgeleverd mestvarken als kosten van dierenarts in rekening gebracht.

10. Overige kosten

Deze post is gebaseerd op een normbedrag van f.1,50 per varken per jaar. Per afgeleverd mestvarken bedragen deze kosten als volgt.

Tabel 47

OVERIGE KOSTEN IN GLD. PER AFGELEVERD MESTVARKEN Voorcalculatie 1961

Afleveringsgewicht	Zuid-holland	Oostelijk zandgebied	Noord-brabant	Limburg
90 kg		0,55	0,55	0,50
110 kg	0,75	0,65	0,65	0,65
130 kg	0,90			

11. Rente

Over het geïnvesteerde bedrag is rente berekend bij het gemiddelde prijspeil van de produktiemiddelen tegen een rentevoet van $4\frac{1}{2}\%$. Rekening gehouden met de duur van de investering van de verschillende kostenposten bedraagt de rente per afgeleverd mestvarken als volgt.

Tabel 48

RENTE IN GLD. PER AFGELEVERD MESTVARKEN
Voorcalculatie 1961

Afleveringsgewicht	Zuid-holland	Oostelijk zandgebied	Noord-brabant	Limburg
90 kg		1,55	1,65	1,45
110 kg	2,65	2,20	2,25	2,10
130 kg	3,50			

12. Afleveringskosten

In Zuidholland worden de varkens veelal afgeleverd via de particuliere handel. Als afleveringskosten wordt dan een vast bedrag per varken in rekening gebracht. Dit bedrag dient voor vracht, commissie, slachtverzekering enz. tezamen. De afleveringskosten per varken zijn gelijk ongeacht het eindgewicht van de dieren.

In de zandgebieden wordt het commissieloon in een percentage van de opbrengst uitgedrukt. Het bedrag varieert dus met de opbrengst en het afleveringsgewicht van het varken. Aan de hand van de gegevens uit de boekhoudingen zijn de afleveringskosten per afgeleverd varken in de volgende tabel vermeld.

Tabel 49

GEMIDDELDE AFLEVERINGSKOSTEN IN GLD. PER AFGELEVERD MESTVARKEN
VOLGENS DE BOEKHOUDINGEN

	Zuid-holland	Oostelijk zandgebied		Noordbrabant		Limburg	
	kosten in gld.	levend gew. in kg	kosten in gld.	levend gew. in kg	kosten in gld.	levend gew. in kg	kosten in gld.
1956	4,07	93	4,00				
1957	4,06	91	4,01	96	3,55	104	3,69
1958	4,36	94	4,00	98	3,54	104	3,69
1959	4,34	97	4,01	104	3,89	104	3,80

Met behulp van de gegevens uit tabel 49 zijn de afleveringskosten berekend voor de voorcalculatie.

Tabel 50

AFLEVERINGSKOSTEN IN GLD. PER AFGELEVERD MESTVARKEN
Voorcalculatie 1961

Afleveringsgewicht	Zuid-holland	Oostelijk zandgebied	Noord-brabant	Limburg
90 kg		4,-	3,50	3,50
110 kg	4,50	4,50	4,-	4,-
130 kg	4,50			

13. Waarde mest

Zoals reeds bij de bespreking van de fokkerij is vermeld, is de waarde van de mestproduktie van mestvarkens en opfokzeugen gelijkgesteld en wel op f. 9,25 per dier per jaar. Op grond van dit bedrag is de waarde van de mest per afgeleverd varken bepaald.

Tabel 51

WAARDE MEST IN GLD. PER AFGELEVERD MESTVARKEN
Voorcalculatie 1961

Afleveringsgewicht	Zuid-holland	Oostelijk zandgebied	Noord-brabant	Limburg
90 kg		3,30	3,40	3,20
110 kg	4,70	4,10	4,15	4,00
130 kg	5,50			

14. Opbrengst ziek verkochte dieren

In tabel 36 is een splitsing gemaakt van de uitval in ziek verkochte en gestorven dieren. De ziek verkochte dieren hebben nog een zekere opbrengst gegeven. De opbrengstprijis ligt voor deze dieren in vele gevallen echter belangrijk lager dan van normaal afgeleverde dieren.

Tabel 52

GEWICHT EN OPBRENGSTPRIJS PER ZIEK VERKOCHT MESTVARKEN

	Zuidholland		Oostel. zandgeb.		Noordbrabant		Limburg	
	levend gewicht in kg	prijs in % van normaal	levend gewicht in kg	prijs in % van normaal	levend gewicht in kg	prijs in % van normaal	levend gewicht in kg	prijs in % van normaal
1956	59	65	59	60				
1957	61	68	56	82	52	67	50	70
1958	64	52	52	84	55	56	58	70
1959	58	62	49	70	61	67	53	62
Voorcalculatie 1961	60	60	55	75	55	65	55	65

De opbrengst van de ziek verkochte dieren is bepaald door uit te gaan van een normale opbrengstprijis van f. 1,75 per kg levend gewicht voor normaal afgeleverde dieren. Het bedrag per afgeleverd mestvarken is als volgt.

Tabel 53

OPBRENGST ZIEK VERKOCHTE DIEREN IN GLD. PER
AFGELEVERD MESTVARKEN
Voorcalculatie 1961

Afleverings- gewicht	Zuid- holland	Oostelijk zandgebied	Noord- brabant	Limburg
90 kg		0,45	0,30	0,40
110 kg	0,65	0,65	0,50	0,50
130 kg	0,75			

15. Afgeleverd koud geslacht gewicht

In het voorgaande is gesproken over het levend eindgewicht waarmede is bedoeld het levend gewicht bij aflevering. De indruk bestaat dat de bepaling van het levend gewicht soms vrij globaal gebeurt. Bovendien wordt dit gewicht beïnvloed door de afstand waarover de dieren, voor het wegen, worden getransporteerd.

In Zuidholland is in vele gevallen of alleen het geslacht of alleen het levend gewicht bekend. Met behulp van inslachtingsnormen is daar het levend of geslacht gewicht berekend.

Uit het voorgaande blijkt het globale karakter van het levend eindgewicht.

Als basis voor de uitbetaling geldt echter meestal het koud geslacht gewicht. Dit gewicht wordt nauwkeurig bepaald en ook in de boekhouding verwerkt.

Dit rapport nu berust geheel op praktijkwaarnemingen, zodat ook is uitgegaan van het met het waargenomen levend gewicht overeenkomende koud geslacht gewicht. In de verschillende gebieden was dit als volgt.

Tabel 54

KOUD GESLACHT GEWICHT IN KG PER AFGELEVERD MESTVARKEN

	Zuidholland		Oostelijk zandgebied		Noordbrabant		Limburg	
	110	130	90	110	90	110	90	110
1956			70,5	87,5				
1957			70,6	88,0	71,4	89,0	71,6	88,9
1958			70,8	88,2	71,8	89,6	71,8	89,2
1959			71,0	89,0	72,8	89,6	71,8	90,0
Voorcalculatie 1961	89,1	107,5	70,7	88,2	72,0	89,4	71,7	89,4

HOOFDSTUK IV
DE FINANCIËLE RESULTATEN

§ 1. De fokkerij

Op de onderzochte bedrijven is nagegaan hoe de gemiddelde resultaten per worp zijn geweest. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen zeugen van de eerste worp en oudere zeugen. Van de zeugen van de eerste worp zijn geen financiële resultaten vermeld, omdat bij deze dieren een belangrijke aanwas optreedt. Bovendien is deze aanwas van bedrijf tot bedrijf zeer verschillend. Op sommige bedrijven worden de opfokzeugjes, direct nadat ze zelf gespeend zijn, voor de fokkerij bestemd. Op andere bedrijven gebeurt dit op veel latere leeftijd, terwijl het ook nogal eens voorkomt dat de dieren hoogdrachtig worden aangekocht.

Bij de oudere zeugen speelt de aanwas van de zeugen een veel kleinere rol. De financiële resultaten per worp zijn bij deze categorie dieren dus beter vergelijkbaar. Als rentabiliteitscijfer is hier genomen de opbrengst van de biggen verminderd met de voederkosten.

Bij de beoordeling van de resultaten dient in aanmerking te worden genomen dat de in de tabellen gegeven jaren voor de verschillende gebieden betrekking hebben op de volgende boekingsperioden.

	Zuidholland	Oostelijk zandgebied	Noordbrabant	Limburg
1956	apr. '55-apr. '56	dec. '55-dec. '56		
1957	mei '56-jun. '57	dec. '56-dec. '57	mei '56-jun. '57	aug. '56-sep. '57
1958	jun. '57-jul. '58	jan. '58-dec. '58	jul. '57-okt. '58	okt. '57-nov. '58
1959	jul. '58-aug. '59	jan. '59-dec. '59	nov. '58-dec. '59	dec. '58-dec. '59
1960	sep. '59-okt. '60	jan. '60-dec. '60	jan. '60-dec. '60	jan. '60-dec. '60

Voor Zuidholland is het niet mogelijk geweest de laatste maanden van 1960 in de cijfers te verwerken. Hierdoor zijn de gemiddelde uitkomsten in dit gebied in verhouding tot de andere gebieden waarschijnlijk te laag omdat juist de maanden met stijgende opbrengstprijzen ontbreken.

De resultaten, vermeld in tabel 55, hebben betrekking op waarnemingen van zeugen die levende biggen hebben geworpen.

Toelichting op tabel 55:

Het gewicht per big in kg heeft betrekking op het moment van opleggen voor de mesterij op eigen bedrijf of bij verkoop.

De prijs per big in gld. heeft betrekking op de gemiddelde opbrengstprijz per dier. Voor zover het betreft biggen welke zijn opgelegd voor de mesterij op eigen bedrijf zijn de opbrengstprijzen geschat.

De voederkosten per worp hebben betrekking op de voederkosten van de zeug over de periode tussen twee opeenvolgende speendata vermeerderd met de voederkosten van de biggen tot het moment van opleggen voor

Tabel 55

GEMIDDELDE RESULTATEN VAN DE FOKKERIJ PER WORP VOLGENS DE BOEKHOUDINGEN

	1956	1957	1958	1959	1960 ¹⁾	1956	1957	1958	1959	1960 ¹⁾
	Zuidholland					Oostelijk zandgebied				
<u>1e worp</u>										
Aantal levend geboren biggen	7,7	8,4	8,5	8,0	9,2	8,1	8,3	7,9	8,1	7,9
Aantal grootgebrachte biggen	6,1	6,8	6,6	6,5	7,5	6,7	6,6	6,6	6,9	6,5
Zoogperiode in dagen	61	58	64	62	61	63	62	67	69	71
Gewicht per big in kg	18,6	17,8	18,1	20,1	20,0	18,7	19,6	19,6	21,4	22,0
Prijs per big in gld.	40	46	42	56	43	44	44	44	54	46
<u>2e worp en ouder</u>										
Aantal levend geboren biggen	10,6	10,6	10,7	10,5	10,8	10,8	11,0	10,3	10,5	10,5
Aantal grootgebrachte biggen	8,5	9,1	8,7	8,9	8,8	9,0	9,3	8,8	9,0	8,8
Zoogperiode in dagen	61	62	64	63	63	67	67	69	68	69
Gewicht per big in kg	19,7	18,9	18,8	20,4	20,2	20,4	20,7	21,5	21,5	21,9
Prijs per big in gld.	42	48	43	58	45	46	47	48	55	45
Opbrengst biggen per worp in gld.	358	434	373	520	397	417	429	417	490	396
Voederkosten per worp in gld.	236	233	222	254	243	257	273	272	283	285
Opbrengst biggen minus voederkosten	122	201	151	266	154	160	156	145	207	111
Lengte gehele periode in dagen	188	188	189	188	187	195	195	199	196	197
Opbrengst biggen minus voederkosten per dag in ct.	65	107	80	143	82	82	80	75	104	57
	Noordbrabant					Limburg				
<u>1e worp</u>										
Aantal levend geboren biggen		8,3	7,8	8,6	9,6		8,6	8,8	7,7	7,8
Aantal grootgebrachte biggen		6,6	5,5	7,5	8,3		7,4	6,9	5,9	6,6
Zoogperiode in dagen		59	53	58	69		53	54	57	59
Gewicht per big in kg		19,3	19,4	20,4	21,7		15,6	15,3	16,9	17,6
Prijs per big in gld.		46	42	55	45		42	38	50	36
<u>2e worp en ouder</u>										
Aantal levend geboren biggen		10,9	10,3	10,6	10,3		10,4	10,9	10,7	10,5
Aantal grootgebrachte biggen		9,0	8,8	8,8	9,1		8,9	9,1	8,8	8,9
Zoogperiode in dagen		58	60	60	62		53	56	56	59
Gewicht per big in kg		18,9	19,5	19,3	20,2		16,2	16,2	16,5	17,5
Prijs per big in gld.		46	45	54	44		41	38	50	38
Opbrengst biggen per worp in gld.		411	395	479	396		358	345	435	338
Voederkosten per worp in gld.		268	258	259	252		206	212	220	217
Opbrengst biggen minus voederkosten		143	137	220	144		152	133	215	121
Lengte gehele periode in dagen		188	188	190	190		178	184	186	185
Opbrengst biggen minus voederkosten per dag in ct.		76	73	116	76		85	72	115	65

1) Voorlopige resultaten.

de mesterij op eigen bedrijf of verkoop.
 De lengte van de gehele periode in dagen heeft betrekking op de fokperiode van de zeug tussen twee opeenvolgende speendata.
 De opbrengst biggen minus voederkosten per dag in ct. heeft betrekking op de opbrengst biggen minus voederkosten gedeeld door het aantal zeugendagen tussen twee opeenvolgende speendata.

§ 2. D e m e s t e r i j

Van de mesterij zijn eveneens de resultaten berekend van de in het desbetreffende jaar afgeleverde koppels. Men moet bij het beoordelen van deze cijfers wel voor ogen houden, dat dit gemiddelden zijn van waarnemingen die sterk uiteenlopen. Dit komt duidelijk naar voren in de spreiding die de begin- en eindgewichten te zien geven in tabel 33.

De resultaten van de mesterij hebben betrekking op dezelfde boekingsperioden als staat aangegeven bij de financiële resultaten van de fokkerij.

In de resultaten vermeld in tabel 56 zijn eveneens begrepen de gestorven en niet normaal afgeleverde dieren, voor zover het betreft de cijfers over de v.e. per kg groei, de groei per dag in grammen en in centen en de voederkosten en voederwinst per dag in centen.

Tabel 56

GEMIDDELDE RESULTATEN VAN DE MESTERIJ VOLGENS DE BOEKHOUDINGEN

	1956	1957	1958	1959	1960 ²⁾	1956	1957	1958	1959	1960 ²⁾
	Zuidholland					Oostelijk zandgebied				
Levend begingewicht	29	27	25	26	26	20	20	22	21	21
Levend eindgewicht	122	126	126	119	111	93	91	94	97	93
Geslacht gewicht	100	103	103	97	90	73	72	74	77	73
Mestduur in dagen	180	192	198	169	155	123	122	123	129	118
V.e. per kg groei ¹⁾	4,36	4,38	4,34	4,08	3,91	3,75	3,71	3,75	3,67	3,46
Bruto-opbrengst per kg gesl. gewicht	2,09	2,25	2,10	2,27	2,03	2,25	2,24	2,22	2,25	2,04
Groei per dag in gr. ¹⁾	521	518	512	549	549	595	585	587	578	610
Netto-omzet per dag in ct. ¹⁾	77	84	76	86	73	93	88	89	85	82
Voederkosten p.dag in ct. ¹⁾	66	70	64	67	64	68	69	68	68	67
Voederwinst per dag in ct. ¹⁾	11	14	12	19	9	25	19	21	17	15
	Noordbrabant					Limburg				
Levend begingewicht		20	20	19	22		16	16	17	17
Levend eindgewicht		96	98	104	97		104	104	103	98
Geslacht gewicht		77	79	85	79		84	84	84	79
Mestduur in dagen		134	135	143	124		150	148	146	135
V.e. per kg groei ¹⁾		3,90	3,83	3,81	3,67		3,84	3,88	3,80	3,64
Bruto-opbrengst per kg gesl. gewicht		2,24	2,13	2,24	2,00		2,24	2,15	2,22	2,00
Groei per dag in gr. ¹⁾		567	578	594	607		579	592	589	601
Netto-omzet p.dag in ct. ¹⁾		90	86	91	83		90	90	88	81
Voederkosten p.dag in ct. ¹⁾		70	67	71	68		64	63	67	66
Voederwinst p.dag in ct. ¹⁾		20	19	20	15		26	27	21	15

1) Met inbegrip van gestorven en niet normaal afgeleverde dieren.

2) Voorlopige resultaten.

Toelichting op tabel 56:

Het levend eindgewicht heeft betrekking op het gemiddelde gewicht per dier van de normaal afgeleverde varkens. De waarnemingen met een onbekend levend eindgewicht zijn geschat met behulp van het geslacht gewicht.

Het geslacht gewicht heeft betrekking op het gemiddelde gewicht per dier van de normaal afgeleverde varkens. De waarnemingen met een onbekend geslacht gewicht zijn geschat met behulp van het levend eindgewicht.

De mestduur in dagen heeft betrekking op het gemiddelde aantal dagen dat de normaal afgeleverde dieren voor de mesterij aanwezig zijn geweest.

Het aantal v.e. per kg groei heeft betrekking op het voederverbruik omgerekend in voedereenheden van de gehele koppel mestvarkens.

De bruto-opbrengst per kg geslacht gewicht heeft betrekking op de normaal afgeleverde dieren.

De groei per dag in grammen heeft betrekking op de groei van de gehele toom vanaf het moment van opleggen voor de mesterij gedeeld door het totaalaantal mestvarkendagen van de toom.

De netto-omzet per dag in centen heeft betrekking op de nettowaardevermeerdering van de gehele toom vanaf het moment van opleggen voor de mesterij gedeeld door het totaalaantal mestvarkendagen van de toom.

De voederkosten en voederwinst per dag in ct. hebben betrekking op de gehele toom mestvarkens.

De in tabel 56 vermelde resultaten doen zonder meer geen uitspraak over de rentabiliteit van de varkensmesterij. Om hierin enig inzicht te verkrijgen is er verband gelegd tussen de voederwinst per dag enerzijds en de noodzakelijke kostendekking hiervoor anderzijds. Deze kostendekking is dan nodig voor de arbeid, de bedrijfsleiding, de huisvesting en de overige kosten. De kosten van de big zijn tegen de geldende marktprijs reeds in mindering gebracht op de opbrengsten bij de bepaling van de netto-omzet.

Met behulp van de kostprijsberekeningen voor de mesterij zijn in de volgende tabel de noodzakelijke netto-opbrengsten berekend bij een volledige dekking van de arbeidskosten, de bedrijfsleiding, de huisvesting en de overige kosten. Tevens zijn vermeld de werkelijke netto-opbrengsten in de verschillende jaren zoals deze zijn te berekenen uit de verhouding tussen de netto-omzet per dag ten opzichte van de voederkosten per dag volgens tabel 56. Het verschil tussen deze verhoudingscijfers in de verschillende jaren en de noodzakelijke dekking van de kosten geeft het voordelig of nadelig saldo van de varkensmesterij uitgedrukt in procenten van de voederkosten.

Tabel 57

GEMIDDELDENETTO-OPBRENGSTEN VAN MESTVARKENS IN % VAN DE
VOEDERKOSTEN

	Zuid- holland	Oostelijk zandgebied	Noord- brabant	Limburg
	%	%	%	%
1956	117	137		
1957	120	128	129	141
1958	119	131	128	143
1959	128	125	128	131
1960 ¹⁾	114	122	122	123
Noodzakelijke netto- opbrengst ter dekking van de kosten uitge- drukt in % van de voederkosten	124	127	127	128

1) Voorlopige resultaten.

De uitkomsten voor 1960 zijn nog voorlopig en voor Zuidholland te laag omdat de laatste maanden van dit jaar met goede opbrengsten nog niet in deze cijfers konden worden verwerkt. Hoewel het cijfer voor dit jaar dus hoger wordt, kan worden geconcludeerd dat de rentabiliteit van de varkensmesterij van 1956 af in Zuidholland gemiddeld onvoldoende is geweest ter dekking van de noodzakelijke kosten. Behoudens 1959 liggen alle jaren beneden het noodzakelijke niveau van 124%.

De zandgebieden vertonen daarentegen een gunstiger beeld. Gemiddeld is de rentabiliteit van de varkensmesterij in deze gebieden ruim voldoende geweest ter dekking van de kosten. Limburg vertoont gemiddelde uitkomsten die het hoogst liggen. Voor 1960 zijn er echter geen noemenswaardige verschillen tussen de verschillende zandgebieden te constateren.